

II

2102

CÂTEVA OBSERVAȚIUNI

REFERITOARE LA

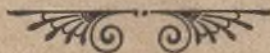
Decadența
Catolicismului

ȘI LA

UNELTIRILE LUI ÎN ROMÂNIA

DE

Diaconul ȘTEFAN S. POPESCU

CRAIOVA

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA SACHE PAVLOVICI

1910.

CÂTEVA OBSERVAȚIUNI

REFERITOARE LA

Decadența Catolicismului

ȘI LA

UNELTIRILE LUI ÎN ROMÂNIA

DE

Diaconul ȘTEFAN S. POPESCU

Biblioteca Centrală
Regională Craiova

CRAIOVA

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA SACHE PAVLOVICI

1910.

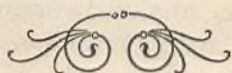
11.2/02

Dedicație

Luptătorilor

pentru

Biserica și Patria română

P R E F A Ț Ă

Față cu propaganda și lupta Catholicismului contra Bisericii române și îndemnat fiind de mai mulți prieteni mi-am luat greaua sarcină de a scoate în broșură toate articolele mele din revista bisericească „Luminătorul”, apărute sub titlul: „Decadența Catholicismului”. Conținutul a fost întru cât-va complectat, totuși să nu se aștepte nimeni la ceva desăvârșit și sistematic. Cu timpul făgăduesc că voi împlini și această lipsă. Ceeace fac acum pornește mai mult dintr’o îndreptățită revoltă sufletească contra tendințelor papistăsești și tuturor renegaților, nu atât din dorința autorlăcului. Dacă nu scriu după toate regulile tehnice și literare ale unei bune scrieri, în schimb dau semnalul de luptă, strigătul de alarmă, contra propagandei catolice, și caut, în marginile posibilului, să mă lupt lupta cea bună, ca un adevărat român ce-și iubește legea și moșia. Socotesc că conținutul acestei lucrări nu prea va fi digerat de cei vizați, dar nu noi suntem de vină.

La urma urmei nu fac altceva de cât să citez din istoria decadenței Catholicismului.

Acum calea este deschisă pentru cei ce pot să facă mult mai mult și mai bine decât mine. Chestia Catholicismului în România nu se va rezolva cu una cu două. Așteptăm și pe alții să pună mâna și să scrie.

Autorul.

CÂTEVA OBSERVAȚIUNI
REFERITOARE LA
Decadența Catholicismului
ȘI LA
Uneltirile lui în România

Din trecutul Catholicismului. — De bună seamă că, acei ce vor citi acest titlu, vor surâde că tocmai un drept credincios vine să facă proces Catholicismului; și când? Tocmai azi când și Biserica română are nevoe de multe. Și așa este, căci în Biserica noastră, prea multe avem de făcut, prea mult am întârziat cu lucru, pentru ca să ne mai ocupăm și de scăderile altor confesiuni. Existăm numai de câteva decenii ca Biserica organizată și timp n'ar fi de pierdut în lucruri nefolositoare. Și cu toate acestea astăzi, când se încearcă a se îndrumă clerul și poporul român pe o cale nouă și sănătoasă, se găsesc catolicii¹⁾ și toți vânduții lor, ca să ne atace în țara noastră, pe pământul scump al țării românești, stropit cu sângele strămoșilor noștrii. Avem și noi o constituție, și e drept că prin ea se garantează libertatea cultului, dar ceea ce nu se garantează, este libertatea de a se ataca Biserica Statului. în care viețuești și mai ales libertatea de a face prozeliti,

¹⁾ Prin „catolici“ să se înțeleagă ori unde se va întâlni, clericii catolici.

Așa au făcut și fac papistașii, căci ne aducem aminte de cazul D-șoarelor Basarabescu, și cunoaștem cele 2 reviste în solda Romano-Catolicilor, care n'au lăsat nimic neatacat, din tot ceea ce avem și noi mai scump și mai sfânt.

De aceea, vom lăsa totul la o parte și ne vom ocupa cu tot dinadinsul de *ceia ce a fost catolicismul în trecut, și de ceea ce este în prezent*. Pentru că acești vânători de averi și putere luminează, nu ne lasă în pace, pentru că acești oameni speculează și ucid sufletele de zeci și secole de ani; pentru că aceste suflete mici; la adăpostul crucei blândului Iisus, au săvârșit crimele și ororile cele mai mari; pentru că acești egoiști, care de mult s'au depărtat de spiritul Bisericii lui Hristos, vin să ne turbure liniștea, de care avem atâta nevoie, zic, pentru toate acestea, nu vom mai tăcea de loc. Pe cât ne va fi cu putință, vom căuta să demascăm toate uneltirile Catolicismului, din trecut până în zilele noastre; și atunci, îndeplinindu-ne această sfântă datorie, să lăsăm pe orice minte sănătoasă să judece, dacă idealul unor oameni așa de naivi ca cei ce propun „unirea cu Roma“, va fi cu putință să se realizeze vreodată.

Dintru început, scopul de căpetenie al papistașilor a fost, ca să aibă, pe lângă o putere spirituală față de toate popoarele creștine și o putere pământească; iar, ca corolar prin aceste 2 mijloace, să pună mâna pe cât mai multe averi. Scopul, care scuză mijloacele, faimosul scop care a scuzat inchizițiunea și muncile pe roată, n'a fost cum s'ar crede, întinderea Creștinismului, căci Domnul nostru Iisus Hristos n'a învățat și nici n'a procedat așa; scopul a fost răpirea averilor acelora, care cădeau în mâna inchizitorilor papali, precum și tendința lor de supremație universală. Și, cum că mamona a fost idealul mai tuturor episcopilor și papilor în trecutul întunecat al Bisericii apusene, istoria bisericească ne este martoră și ne spune, negru pe alb, că, corupția ajunsese până la așa grad în cât, unii din papi

ca: Borgia, Inocențiu VIII, Juliu II, Leon X ș. a., nu s'au sfiit ca să căpătuiască cu averi colosale pe fiii lor naturali. Ce au fost *indulgențele și bulele papale*, mai ales cele de pe timpul papii Bonifaciu al VIII, de cât niște mijloace Josnice de îmbogățire! Ce a fost *inchizițiunea*, grozava inchizițiune, patronată de papi, de cât tot un mijloc infernal pentru a-și câștiga supremația peste întreaga suflare ome-nească! Ce a fost *superstiția*, de cât un curat sistem de speculațiune nerușinată și consfințită de papă. Și când lucrurile s'au petrecut așa, când Romano-Catolicii s'au dedat la astfel de apucături, care numai în spiritul Crești-nismului n'a fost, firesc lucru eră ca desmembrarea, deca-dența să se resimtă încă din secolul XI.

De fapt declinul bisericii papistăsești începe din se-colul II, de atunci de când Anicet ep. Romei, se erije, se dă drept cap al Bisericii și astfel oprește pe Policarp ep. Smirnei de a serbă Paștele la 14 Nisan; de când mai apoi alt episcop roman Victor, face acelaș lucru cu Policrat ep. Efesului; de când catolicii schimonosesc „simbolul cre-dinței“ (sinodul din Toledo 589) prin adaosul „filioque“; de când episcopii romani ajung ca pe față să contesteze alegerea de patriarh a lui Fotie, din simplu mirean (sec. IX); de când patriarhia romană inventează *decretaliile pseudo-isidoriane* (sec. IX) prin care se atribue—fără nici un temei scripturistic — episcopului Romei, puterii discre-ționare și se consideră ca un „alter Christus“. Iată de când începe decadența Catolicismului, iar cauza primordială departe de a fi depărtarea Bisericii Orientale de credință, a fost tocmai din contră, și *anume pretenția de supremație a episcopilor Romei peste întreaga Biserică din Apus și Răsărit*. Din cauza acestei absurde tendinți și pe care ș'au manifestat-o pururea, Biserica Romei este desfăcută de la trupul Bisericii Orientale prin actul de la 1054 Iulie 16, fiind patriarh la Constantinople Mihail Cerularie iar papă la Roma Leon IX.

E interesant să cităm un pasagiu din prelegerile unui venerat profesor de istorie bisericească, în privința faimoasei schisme provocată de catolici, care începe cu sec. IX și termină cu al XI. *Dacă comparăm — zice d. profesor — patriarhii de la Fotie (890) și până la separațiune (1054), în total 16, cu papii din acest timp — în total 46 — găsim la orientali, în patriarhi, tipul cuviincioșiei, al pietăței și din timp în timp chiar și al culturai, iar la papi, pare că era o întrecere în fapte nedemne și știm cum se numește secolul al X-lea .. Adevărat, că acești papi uitaseră pe Dumnezeu și se ocupau exclusiv numai cu lucruri lumești...¹⁾*

De atunci lumea se săturase de fărădelegile clerului catolic; așa se esplică *prima lovitură* pe care papii romani au trebuit s'o primească, prin actul de la 1054, când Răsăritul se desparte de Apus; când peste 80 milioane de creștini au preferit să urmeze spiritul *legei cei nouă* a Domnului Hristos și Tradițiunea apostolică de cât tendințele necreștinești și duhul lumesc, ce stăpâneau pe papii de atunci, pe acești papi ce-și dau aere de singurii reprezentanți ai lui Dumnezeu pe pământ. Crudă le-au fost desiluzia bieților catolici, căci Biserica drept măritoare de Răsărit, continuă să stea departe de Roma, până în ziua de azi, cu toate încercările de împăcare și de unire ²⁾ ce s'au făcut în decursul vremii.

Ei bine, dar această strașnică lecție, nu le-a fost spre cumințenie catolicilor, căci în loc de a se apropia din ce în ce mai mult de calea moralității, urgiile și crimele

¹⁾ Prelegeri de istoria bisericească universală curs. d. Dragomir Demetrescu, an. 1901.

²⁾ Prima încercare s'a făcut la 1270 fiind papă Grigorie X și Patriarh Iosif.

A II-a sub Ion Paleologu (sec. XV) când Episcopul Marcu al Efesului zădărnicește totul.

pentru ajungerea *nobilului* (?) scop, au continuat, poate, cu mai multă furie ca până în secolul al XI.

Drumul papilor spre destrăbălare era deschis și când cineva apucă pe o cale greșită apoi rău îi merge toată viața. Povârnișul era prea pronunțat pentru ca drumetii să se poată întoarce pe poteca cea dreaptă; scopul și intențiunile lor erau prea necurate pentru ca rezultatele să fie bune. Astfel după secolul X, numit cu toată dreptatea, *secolul întunecat*, papismul vine să afirme din nou, și cu mai multă tărie că decade. Acum, papii pe baza unor drepturi inchipuite, ¹⁾ ce le are asupra Romei, caută să-și întinză și puterea lumească. Papa și împăratul roman păreau că sunt doi aliați care domnesc asupra lumii. Papa Nicolae I este cel I ce-și pune pe cap coroana de rege. Ioan al VIII încoronează pe regele Carol Pleșuvul. Dorința le era ca să întemeieze o teocrație universală și astfel întemeiată să poată investi pe împărați și regi. Așa se explică de ce principii și regii se ridicară contra acestor tendințe. Se știe faimosul conflict dintre Enric IV și papa Grigore VII, când acesta deslegă pe toți supușii lui Enric de jurământul de credință ce-i făcuse și astfel, de fapt, nu mai era rege; cunoaștem de asemenea ducerea regelui în Italia la Canossa, să facă penitență pentru ca papa să-i dea din nou puterea. Când știm toate acestea, când papii își uitaseră de rolul lor religios; când în sec XII și XIII își înființară mai multe ordine călugărești; ²⁾ când în aceste timpuri, cu ajutorul acestor ordine, parte înarmate, reușesc să terorizeze întreaga lume; când papii stau acum în fruntea

¹⁾ Dreptul de stăpânire asupra Romei începe în sec. VIII în următoarele împrejurări: Roma fiind amenințată de Longobarzi, ep. Romei cere ajutor dela regele Franței Pepin, (754); acesta vine, biruște și dăruiește Roma papei. Peste 20 ani Carol cel mare recunoaște darul, ba vine să se încoroneze la Roma. Acestea au transformat pe papi în niște stăpânitori pământești, lucru ce le-a fost fatal.

²⁾ Ord. Franciscanilor, Dominicanelor, Iesuiților, Ioaniților, Templierilor, Cavalerilor Teutoni.

statelor din apus *ca conducători și judecători supremi*, când suveranii trebuiau să sărute piciorul papilor și să le țină scara șelei la încălecat pe cal; când mai multe state erau vasale scaunului roman; când însuși papa Inocențiu III (sec. XII, XIII) pronunță „interdictul“¹⁾ asupra regelui Angliei, Ion Fără Țară, și-l sili *chiar să plătească tribut*, când din ordinul papilor se face renumitele cruciate pentru liberarea locurilor sfinte din mâinile păgânilor; când, cu această ocazie, catolicii se poartă mai barbar de cât barbarii, gonind și destituind pe preoții și episcopii; când patriarhii din Antiohia și Ierusalim fură exilați, trăind prin Constantinopole; când catolicii răușesc să înființeze chiar un imperiu latin în Răsărit; când „slava deșartă“ coprinsese până într'atât pe papi, în cât ei își impodobeau mitra (tiara) cu 2 și 3 coroane suprapuse (tiregnum) când toate acestea se petreceau la lumina zilei, era natural ca papismul să decadă și mai mult, era firesc lucru că atât puterea lumească cât și cea bisericească să se ridice contra aspirațiunilor despotice ale papilor, așa că de la începutul sec. XIII se începe o reacțiune. Se adună patru mari sinoade să pună în frâu apucăturile papilor, fără de nici un rezultat. Această stare de lucruri a dus la cunoscuta *captivitate babilonică a papilor*, de la Avignon (Franța), care ținu peste 70 de ani. În acest timp (sec. XIV), papii avură să îndure cea mai mare umilire din partea regilor francezi; ba ce este mai mult, Clement V fu nevoit să dea ajutor regelui Filip IV cel Frumos ca să distrugă și să ia averile ordinului călugăresc al Templierilor, de care papii se folosiseră odinioară.

Dar, se vede că loviturile de până aci, nu ajunseseră pentru a face să înțeleagă pe cei de la Roma, că așa nu

¹⁾ Un fel de pedeapsă cu care papa lovea pe nesupuși și prin care îi lipsea de toate slujbele și tainele religioase. Acest interdict se putea pronunța și asupra unei localități întregi.

mai merge. Dumnezeu hotărâse ca, din timp în timp, să aplice, acelor ce întocmai ca Lucifer s'au înălțat, pedeapsa meritată. Iată deci că după captivitatea papilor vine *marea schismă*, nemai auzita ceartă, a papilor, când, din cauza ambițiunilor și aspirațiunilor deșarte, erau, în loc de un papă, trei: Clement VII, Urban VI și Alexandru V; aceasta ținū 40 de ani.

Iată până la ce grad de înjosire ajunsese Catolicismul, din care cauză pentru ca să nu piară, Martin V se grăbi a încheia *concordate* cu toate statele Apusului, spre a-l susține; mai multe sinoade, dintre care cel din Basilea, se ocupă de reforma bisericei catolice de sus până jos „in capite et in membris“, a capului și a membrilor, cum ziceau catolicii, dar fără niciun rezultat. Această stare de lucruri trebuia să aducă un mare eveniment și-l vom vedea în curând.

Care este situația Bisericei catolice în secolul XIV și XV? — Jugul Romei devenise insuportabil pentru o mare parte din credincioși. Ordinele monahale recurg la toate crimele pentru menținerea puterii papale. Celibatul era alt factor de degradare al clerului catolic, care trăia într'un concubinaj oficial și pentru care sanctitatea căsătoriei nu valora nimic. Poporul era sub nemijlocita stăpânire a clerului catolic și pe care îl ținea în cea mai josnică ignoranță; n'avea drept să citească nici sf. Scriptură.¹⁾ Toate oficiile se făceau în limba latină, pe care popoarele n'o înțelegea. Instrucția se consideră ca periculoasă. Clerul era incult, afară de ordinul Franciscanilor, care mai știa ceva carte, dar pe care n'o împărtășea poporului. Cultul ajunsese un formalism sec, neînțeles, pentru că o parte — poporul — era bigot, cealaltă parte — clerul — voia să domine. Taina Botezului se făcea numai prin stropire;

¹⁾ Spre desonoarea bisericei catolice s'au găsit chiar sinoade care să facă canoane prin care să oprească citirea sf. Scripturi, d. ex. sinod. Tulusa can. 15 și 30.

împărtașania se da numai sub forma pâinei. Sărbătorile se înmulțiseră într'un mod îngrozitor; așa era sărbătoarea proștilor (foetus stultorum); a azimilor, a corpului D-lui. Abuzurile cu relicviile sfinților, cu răscumpărarea păcatelor (indulgențele) ajunseseră la culme. Mărturisirea era profanată, speculând într'un chip nerușinat pe credincioși. Ca pedeapsă era permis totul: bătăi, torturi, închisori și chiar moarte. Introduc și pedeapsa „interdicțiunii“ și în sfârșit inchizițiunea.

În această situație jalnică se găsea biserica Romei, când semnalul luptei contra despotismului roman îl dă (în sec. XIV) Ion Wicleff în Anglia, Ion Huss și Ieronim din Praga în Boemia. Ei sunt prinși, judecați în mod sumar și puși pe rug. Sămânța aruncată de ei, prinde rădăcini adânci în țările germane și astfel vedem, că tocmai atunci când papismul pășea pe treptele cele mai josnice ale existenței lui, după ce patru secole și mai bine, schingiuiseră lumea cu tot felul de torturi inchizitoriale; după ce patru veacuri, ridicaseră contra-le tot ceia ce judecă și simțea creștinește; după ce sute de ani, își agonisiseră, în loc de adepți, numai ură și dispreț; după ce atâta amar de vreme zic, nemulțumiseră întreaga lume, iată că a *doua lovitură* se dă Catolicismului în sec. XVI de Luter.

Acesta împreună cu Zvingli și Calvin, dau semnalul revoluției religioase și reușesc, în urma protestului de la 1519, să înființeze noua confesiune a *Protestantismului*. Astfel de unde până în sec. XI exista o singură Biserică, creștină, acum în sec. XVI se găsesc trei biserici: Ortodoxismul, Catolicismul și Protestantismul, care numără azi peste 150 milioane suflete.

Acesta e progresul — nenorocit progres — al catolicilor până în sec. XVI. Dar nenorocirile și lovitura, ce a avut să sufere sfântul scaun, n'au fost de ajuns ca să cumințească pe papi și de aceea lupta, care s'a dat în trecut

contra lor, se continuă și se dă tot cu aceeași înverșunare. Astăzi în Franța, Catolicismul este perdut, iar partidul anticlerical din Italia, multe zile amare procură Vaticanului. În Germania se întinde tot mai mult Protestantismul, iar în Anglia Presbiterianismul, care se apropie foarte mult de ortodoxism. În Spania o campanie strașnică se dă contra catolicilor, mai ales de când condamnarea lui Ferrer ⁴⁾ este la ordinea zilei. Despre situația Catolicismului în sec. XX, ne vom ocupa mai pe larg în curând.

Din ceia ce am arătat până acum însă se vede lămurit ce a fost papistășismul în trecut. Și dacă trecutul papistășismului este așa de nebulos; dacă în răstimp de secole, atâtea milioane de suflete n'au voit să mai știe de Roma; dacă, pe de rând, Catolicismul a fost atacat cu vehemență; dacă această religie a Vaticanului și nu a lui Dumnezeu, merge din rău în mai rău; dacă toate acestea le cunoaștem, oare, n'avem toată dreptatea să mărturisim sincer, că e o naivitate a se propune de renegații Bisericii noastre, unirea cu Roma?

Din prezentul Catolicismului. — Am spus înainte că, Catolicismul este în decadentă de drept încă din secolul al XI, de atunci, de când Orientul nemulțumit de apăsăturile și inovațiunile de dogme ce face papa, se desparte pentru totdeauna de Occident, prin actul dela 1054. Am văzut cum a avut loc *prima lovitură* mortală dată papismului. Am cunoscut și pe a *doua* și mai strașnică, ce o suferă în secolul XVI dela Luterani, care numai puteau să suporte spiritul îngust al Romano-Catolicilor. Acestea constituiesc cele două mari lovituri pe care papii au trebuit să le primească cu resemnare. Și dacă ar fi fost numai atât!.. Dar, pentrucă obiceiurile și intențiile clerului catolic

⁴⁾ Chestia Ferrer se aduce în discuție, pentru a se vedea lupta ce se dă contra Catolicismului, iar nu pentru că Biserica creștină s'ar uni cu ideile aceluia libereugetător.

au rămas până în ziua de azi aceleași; pentru că scopul lor n'a fost altul decât de a face prozeliți, dela care să tragă foloase bănești; pentru că n'au căutat cătuși de puțin a se identifica cu aspirațiile popoarelor, printre care își întin-seseră mreșile; pentru că nu s'au pogorât în mijlocul lumii apusane, spre a-i află păsurile și a-i tămădui ranele de care suferea; fiind mai mult o religie a clasei privilegiate, zic pentru toate acestea, Catolicismul este privit cu ochi răi și în ziua de azi, în pragul veacului al XX. E vorba de cea mai grozavă lovitură ce a primit Catolicismul din partea republicii franceze în 1906.

În acest an de tristă memorie pentru Roma, guvernul francez, făcu o lege prin care se suspendă concordatul încheiat cu biserica catolică. Aceasta constituie o *tristă lovitură* dată despotismului papistășesc. Urmările desființării concordatului, au fost dureroase pentru papa. Acum li se ia din mână averi, imobile, cu un cuvânt, ori ce resursă de întreținere și sârmanii celibatari sunt lăsați aproape pe drumuri fără sprijin și adăpost. Dar să nu mai spunem noi care a fost cauza acestui desnodământ fatal, căci poate nu suntem crezuți pe cuvânt de cei interesați în cauză: să lăsăm pe un francez să ne vorbească și să ne precizeze, care a fost pricina acestui fiasco nemai pomenit, suferit de catolici.

Domnul *Imbart dela Tour* — (așa se numește francezul), într'o conferință pe care a ținut-o la Dijon în ziua de 2 August 1906, ¹⁾ vorbește cu tot dreptul de această sguduitoare lovitură dată puterii papale și găsește că trei sunt cauzele, care au adus la separațiunea bisercii catolice de statul francez.

1) *Catolicismul prea ș'a perdut contactul cu masele și orice legământ cu viața socială.* Iată ce spune el între al-

¹⁾ Aceste relații le am la îndemână dela un luminat cleric care a stat în Apus. A apărut și într'o revistă în anul 1908.

tele: „Cea întâiu condiție pentru a lucra asupra unei societăți, e a o cunoaște, iar dacă vrei s'o călăuzești, să trăești cu timpul ei. Ei bine că de un secol Franța aspiră să se constituie în democrație, că acest regim nu e numai un accident, ci un fapt durabil, nu o criză trecătoare, ci rezultatul unei lungi prefaceri, că el se prezintă nu ca o formă politică, ci ca o stare socială destinată să ridice condițiunea mulțimii, să-i asigure o stare mai bună, împărțire de știință, egalitate — aceasta e evidența în picioare. *Dar nu e mai puțin evident că un mare număr de catolici, și, pentru a spune totul, majoritatea în clasele conducătoare ale Catholicismului, n'au înțeles această evoluțiune, și, departe de a o conduce, au combătut-o sau au nebagat-o în seamă. Aceasta greșeală a apăsat mai întâiu asupra sistemului nostru...*” și autorul continuă pe acelaș ton, până ajunge la chestinunea a două și răspunde că a doua cauză a decadenței Catholicismului e educativ zice el—fiindcă „*religia noastră (catolică) e prea adesea ori un formalism și nu un principiu de cugetare și de viață*”. După ce conferențiarul argumentează și acest punct se oprește la chestiunea a treia, în care se ocupă cu necesitatea unei guvernări interioare între catolici. El spune că „mișcarea de adaptare socială sau intelectuală ar fi ineficace dacă *nu s'ar vedea renăscând în biserica Franței funcțiunile atrofiate ale unei guvernări*”. Iată cum un francez, catolic de baștină, arată atât de clar, care au fost pricinile care au dus pe catolici la separațiunea de stat. Câtă durere a produs printre rândurile clericilor catolici, s'a văzut atunci după acel dezastru și se mai constată și azi de gazetele zilnice de origină catolică; acolo se vede cum bieți catolici plâng azi pe ruinele acestei năprasnice urgii dumnezeiești, ca și oare când profetul Ieremia pe zidurile Ierusalimului, și vom vedea mai departe, cum se plânge actualul papă. Sunt destul de semnificative și pline de amă-

răciune cuvintele unui profesor dela facultatea catolică din Strasburg. D. Ehrhard (aşa se numeşte profesorul), voind să accentueze în plin public la ce grad de decadentă a ajuns Catholicismul, scrie contra enciclicei papale din 8 Septembrie 1908: „Francia şi Italia au fost până către sfârşitul sec. XIX, ţările clasice ale scolasticismului în filosofie şi teologie. Si totuşi cât de deplorabilă fu poziţiunea teologiei catolice, cât de neînsemantă influenţa ei asupra vieţii spirituale din ambele ţări, în care cercurile conducătoare ale societăţii, s’au pus, în cursul secolului, în opoziţiune faţă de Catholicism, până ce în Franţa a ajuns la desăvârşita despărţire, iar în Italia se va implini de asemenea, mai curând sau mai târziu, dacă viaţa spirituală catolică nu se preface. ¹⁾ Iată tot atâtea dovezi demne de crezare, care ne pune în evidenţă ceiace este Catholicismul azi şi cât de criticat este de propii lui adepţi. Şi când această domnie al cărei trecut este pătat de sângele nevinovat a mii de oameni, când această instituţie, cu scopuri ascunse, a revoltat chiar popoarele din veacul modern; când azi, între catolici şi aspiraţiunile popoarelor din apus există zidiri chinezeşti, când stăpânirea catolică n’a adus nici un folos real educaţiei sănătoase, când în sfârşit toate acestea, o lume întreagă le vede şi le demască în gura mare, la noi în România liberă, se găsec catolici şi câţiva renegaţi, câţiva vânduţi bisericii apusane, care mai nădăjduesc într’o unire cu Roma. Ce naivi sunt bietii oamenii! Cum îşi mai pierd timpul cu planuri irealizabile! Cum îşi mai tocesc servii cu chimere, pe câtă vreme ar putea să-şi întrebuinţeze mintea şi sufletul la lucruri mai sănătoase! Fi-vor aceste rânduri spre edificarea acelor fii rătăciţi ai Bisericii Ortodoxe, care e una, sfântă, sobornicească şi apostolească de Răsărit? Contribui-vor aceste dovezi spre a aduce în staul, oile rătăcite? Vor înţelege,

¹⁾ Internationales Wochenschrift (trad. de A. I. S.)

cei ce n'au voit să înțeleagă, că nu e cu putință a ne uni cu Papa? Nu știu, și de aceia vom continua și cu mai multă tărie să arătăm decadența Catholicismului, nu pentru aceștia, ci pentrucă toată lumea să cunoască și să înfiereze, după cum se cuvine această stăpânire și gândirile celor ce voesc să pescuiască în apă turbare. Rabdare deci și vom vedea lucruri minunate.

* * *

Istoria decadenței Catholicismului e lungă și nu se va termina așa curând. Am spus în numerile precedente, în rezumat, că această decadență începe cu sec. XI de drept, căci de fapt declinul se ivește și mai din vreme, de prin secolul al II-lea. Am trecut în revistă evenimentele mai importante, care constituiesc loviturile cele mai groaznice, ce s'au putut da vreodată puterii papistășești; cum a fost desfacerea Bisericii de Răsărit de Apusul demoralizat; cum a foat desmembrarea a însuși Catholicismului, când mulți catolici nemulțumiți n'au voit să mai recunoască pe papa și astfel au format confesiunea protestantă; cum a fost falimentul religios la care a trebuit să ajungă Catholicismul în Franța când, în anul 1906, cu hotărârea întregii națiuni franceze, se ia din mâinile vampirilor clerici catolici, orice mijloc de existență. Am adus probe palpabile și am dovedit cu certitudine, de ce Romanii-Catolicii au ajuns până la atâta ingenuchere. Citatele din cuvântările dd. *Ehrahrd*, profesor la facultatea catolică din Strassburg, și *Imbart de la Tour*, profesor la universitatea din Bordeaux, vor răsuna destul de lugubru în urechile catolicilor și vânduților lor, dar svârcolirile lor de disperare nu vor contribui întru nimic, spre a se tăgădui veracitatea acelor mărturii.

A ne opri, cu demascarea corupției și decadenței Catholicismului, însemnează a ne opri la mijlocul drumului,

a ne opri tocmai în momentul când avem material și mai bogat, pentru a arăta lumii, că, catolicii decad din toate punctele de vedere, pe zi ce trece. Pentru că în rândul trecut ajunsesem la separațiunea de stat în Franța, și pentru a încheia cu lupta strașnică, ce se dă contra reprezentanților acestei biserici, e bine să pun înaintea cititorului cuvintele pline de amărăciune ale actualului papă, Piu al X, cuvinte destul de simptomatice, că domnia papistășească e pe ducă și dacă nu i-a sunat ceasul, momentul nu va întârzia să vie. Iată cum se exprimă bietul papă, către cardinalul care-i prezentase pe pelerinii francezi, și care veniseră să-i sărute mâna și să-i aducă bani: „*In Franța credința rămâne neclintită cu toată persecuțiunea. Vrășmașii s’au ridicat contra Domnului, voind să suprimă până și noțiunea de Creștinism și pretinzând a înlocui autoritatea dogmatică-morală a bisericii prin supremația absolută și nelegiuită a statului (francez n. a.), ca arbitru al religiunii. Această pretențiune este confirmată prin războiul neîmpăcat făcut contra episcopilor, cărora li se face o vină că cu credința sunt supuși sfântului scaun. Episcopii, martori ai răului nemăsurat, făcut sufletelor prin școala laică, cu ajutorul cărților impii și imorale, au scos strigătul de alarmă. Nu numai că se ia Episcopilor dreptul de a învăța pe credincioși adevăratele lor datorii; dar se întărește și se sprijină aceia care îi târăsc în fața tribunalelor. Această persecuțiune nelegală, nu va face nici pe papa nici pe episcopi să șovăiască în statornicia și curăjul lor. Dumnezeu va ști să răzbune lacrămile noastre¹⁾*”

Acestea sunt cuvintele pontificeului de la Roma; cuvinte pline de desnădejde; cuvinte care trădează slăbiciunea domniei catolice; cuvinte care învederează destul de bine că sfântul scaun a început să troznească rău de tot.

¹⁾ Universul politic No. 307 din 8 Noembrie 1909, pag. 2.

lata cu ce cuvinte primește un papă pe niște pelerini francezi, care în loc să audă cuvinte frumoase și înălțătoare pentru suflet, au fost nevoiți să asculte această tânguire a prizonierului de la vatican, și să plece cu sufletele mai deprimare și mai deșarte de cum au venit. E trist pentru catolici, că azi, în pragul veacului al XX, li se dă o astfel de lovitură; dar nu e mai puțin adevărat, că această persecuțiune, despre care papa spune că e nelegală, e, cu toate acestea, foarte îndreptățită, pentru desvoltarea poporului francez. Franța, de un cârd de vreme, tinde ca să se democratizeze¹⁾, tinde ca la temelia vieții politice să dăinuiască, se stea ideea de a se ridica condițiunea mulțimii, de a-i asigura o zi mai bună. Ei bine, oamenii mari politici ai republicei franceze au căutat să distrugă tot ce le-au stat în cale, și una din aceste piedici a fost și Catholicismul. A fost Catholicismul, pentru că în starea în care se găsește azi, indeplinește rolul unui corp putred, mort, și de aceia salvatorii Franței moderne, în gigantica lor acțiune de prefacere, în această uriașă operațiune ce se săvârșește în timpul republicei, n'au ezitat un moment de a tăia în carne vie, de a opera fără milă buba Catholicismului, care putea într'un viitor puțin îndepărtat să primejduiască viața politică și socială a poporului francez. Acestea toate denotă, că patrioticul act al Francezilor, din 1906, ar constitui o persecuțiune? De loc. Denotă, și încă cu prisosință, că Catholicismul decăzuse, și decăzuse până într'atât, în cât nu mai putea folosi la nimic.

Și când lucrurile stau astfel; când catolicii ar trebui să-și pună cenușă în cap și să plângă cu amar trecutul lor plin de tot felul de păcate, găsesc de cuvîntă să-și întinză mrejele și prin țările Orientului, găsesc cu cale să trateze unirea cu Rusia, cu Bulgaria, ba au naivitatea să propună prin gazete „că singura soluție a crizei biseri-

¹⁾ Aceiași tendință e și în România.

*cești din România, e unirea cu Roma*¹⁾). Se vede treaba că pescuitorii și cei de la „*De propaganda fide*“, nu știu că noi îi cunoaștem până în pânzele albe, căci de ar ști nu s'ar mai strădui să-și facă palate în aer. Noi le cunoaștem toate ițele și le vom da în vileag, pentru ca lumea să cunoască pe cei ce ne dau lecție de moralitate. Un lucru să se știe, că nici odată nu ne vom gândi măcar, la o unire cu Roma, *întâiu, pentru că nici Roma nu e în stare să satisfacă nevoile bisericesti de la noi, probă e separația ei de stat în Franța; și al doilea, nici Biserica română n'a ajuns la o criză așa de mare (ca cea din lagărul papistășesc), în cât să-și caute adăpost sub scutul altei confesiuni.* Suntem, cum am spus, numai de eri organizați bisericeste și din ce s'a făcut până azi în Biserica română, s'a recunoscut de toată lumea un progres și pe cale de a se îmbunătăți starea religioasă. Și când așa este; când cunoaștem biserica papistașă; când, pentru diferite motive de dogmă, organizație sau aspirațiuni nu ne asemănăm cu Romano-Catolici; când Biserica autocefală română are meritul de a se numi cu tot dreptul *națională*, pentru că s'a identificat, din timpuri străvechi, cu aspirațiunile neamului; când cunoaștem cosmopolismul bisericii papale, oare nu suntem îndreptățiți să mărturisim, cu toată convingerea, că nu ne trebuie unire cu Roma? Negreșit că da!

O protestare universală. — Există un proverb românesc, care zice: „lupul își lapădă părul, dar năravul nici odată“. Așa au fost și sunt catolicii. Au trecut vremuri de când cu nemiloasa inchizițiune din Spania și ar fi fost naturală că, după ce istoria omenirii a înfierat, după cum se cuvine, această grozavă instituție curat papistașească, să se dea uitărei pentru totdeauna. Ei bine, în veacul modern în care trăim, papistașii ș'au adus aminte iar de in-

¹⁾ Ziarul *Dimineața* an. 1910.

chizițiune. Este în deobște cunoscut cazul liberquetătorului Ferrer. Acesta, se zice, că numai pentru simplu motiv că s'a pus milioanele la dispoziția poporului spaniol, pentru a se cultivă într'un spirit mai larg ca al călugărilor catolici, este condamnat la moarte prin uneltirile Catholicismului. Lumea întreagă protestează cu indignare; se fac intruniri, meetinguri, iar cei ce sunt atacați mai cu înverșunare sunt popii catolici. S'au făcut intruniri de acest fel până și în pașnicul nostru București și contra cui credeți că s'a aruncat săgețile cele mai inveninate? Contra Catholicilor. Ce denotă aceasta, de cât că papistașii și-au pierdut capul și cu rizicul de a-și pierd. domnia, se încearcă a se intronă din nou în drepturile lor inchizitoriale. Incercarea însă le-a fost fatală, căci întreaga suflare omească a protestat ca un singur om. Aceasta constituie a *patra lovitură* ce s'a dat papismului din sec. XI până azi, lovitură, care ne invederează că această domnie a mers tot mai rău și nu știu care-i va fi sfârșitul. ¹⁾

Și azi, când opinia publică din lumea întreagă este contrară faptelor necreștinești ale catolicilor, fiii rătați ai Bisericii drept măritoare de Răsărit, au îndrăsneala să-și vândă credința pe un blid de linte, pe treizeci de arginți. Presa noastră bisericească a înfierat după cum se cuvine pe acești transfugi bisericești, iar cea laică a dat alarma la vreme, contra Catholicismului. Lăsând la o parte diferite jurnale streine și românești care amintesc și protestează contra omorătorilor morali ai lui Ferrer, e bine să dăm în vileag odată mai mult, ceia ce un înalt personaj, literat de frunte, ²⁾ scrie cu privire la cazul liberquetătorului Ferrer. Iată cum se exprimă acel eminent poet și scriitor român, arătând starea de plâns a Spaniei: „*Re-*

¹⁾ Actualmente o luptă strajnică se dă contra Catholicismului în Ispania. Vezi *Universul politic* No. 155—163. an. 910.

²⁾ A. Vlahuță. „Ferrer“ *Universul*.

gatul în care soarele nu asfințea niciodată, patria lui Cervantes și a lui Valasques, în ce dureri se sbate! Afar' un război nenorocit,¹⁾ în lăuntru certuri, necinste, intrigi... și peste toate acestea întunecata mreață a puterii catolice, care, acolo, se vede că-și mai aduce aminte cu drag de vremea inchizițiunii. Pe popi (catolici n. a.) îi înțelegem. Ei și-au pierdut domnia și ar fi în stare să dea foc lumii, ca să se vadă ce înseamnă pavăza lor". Iar mai departe continuă: „...un om luminat și de ispravă, care ș'a făcut un apostolat din iubirea adevărului, și din iubirea de neam o religie... numai pentru că lucrează în afară de vederile și interesele popilor catolici, este pândit cu cea mai înverșunată ură, invinovațit ca răsvrățitor, târât înaintea unei justiții zorite, care îl osândește la moarte". Iată cum se exprimă presa română, despre această faptă monstruoasă, isvorată din mașinațiunile clericilor catolici. Și sunt prea adevărate spusele stimatului scriitor român, căci dacă nenorocirea s'a abătut pe capul Spaniei, aceasta se datorește numai Catholicismului. Să nădăjduim că conștiința națională a Spaniolilor se va trezi și vor da lovitura de grație tendințelor papale, după cum a făcut-o Franța, și după cum va trebui neapărat să facă și Italia. Catolicii au simțit că le fuge terenul de sub picioare; au băgat de seamă azi, că nu mai pot uza de mijloacele inchizitoriale de odinioară, mai ales în Apusul civilizat; așa se explică propaganda lor nesăbuită, pe care au început s'o facă în țările Orientului. Da! Catolicii, nema mai având ce căuta în Occident, caută *debușuri* în Orient, dar amar se înșală acei ce cred, că pot să introducă ereziile Catholicismului și la noi în România. „România a fost ferită de cancerul clericalismului catolic“, zice, cu drept cuvânt, un ziar cotidian²⁾ de la noi, și așa este.

¹⁾ Cu Marocu.

²⁾ Minerva No. 330. „Presa Streină“. an. 1909.

Ori de câte ori s'a încercat, fie catolicii direct, fie vânđuți lor, să introducă ideile cosmopolite ale papistășismului, s'au găsit oameni plini de focul credinței adevărat creștine, și au protestat și s'au opus cu ultima energie. ¹⁾ Așa vom face și noi, cât timp flacăra patriotismului și a dreptei credințe va mai licări în noi.

De aceea, faceți bine catolicii să-și caute aiurea proseliți, prin pustiile Asiei și Africei, iar nu aci, la porțile Orientului, unde Creștinismul s'a păstrat mai curat ca în orice parte a lumii; unde ideea de naționalitate a fost strâns legată de ideea de religie, și unde nu s'a pomenit niciodată, o urmă de alterare a dogmelor creștine; unde cu drept cuvânt, putem spune că Biserica creștină a rămas virgină, cum ne spunea un domn profesor universitar; unde depozitul sacru, moștenit de la Domnul nostru Iisus Hristos, prin apostoli, a rămas neatins, în toată deplinătatea sa. Și când cunoșteam toate acestea; când îi știm cine sunt catolici; când îi cunoaștem, din cap până în picioare, ce să mai caute Catholicismul la noi? Să primim noi a ne uni cu Roma? Să ne gândim noi a ne în toarce privirea către biserica papală, care a atacat dogmele prin adaosul *filioque* și prin născocirea *concepției imaculate*, a Fecioarei Maria?! Care au atacat Morala Creștinismului prin apucăturile și mijloacele lor inchizitoriale?! Care au atacat practica și obiceiurile Bisericii Ortodoxe, întrebuițând la sfânta împărtășanie, pâine nedospită?! Care au făcut din papa, un zeu, un om infailibil, adică, care nu poate să greșească niciodată ?? Cu această biserică să ne unim, când decadența ei o vezi la fie ce pas?? Aceasta n'o vom face niciodată, pentrucă aspirațiunile noastre nu se potrivesc de loc cu aspirațiunile josnice ale papistășismului; pentrucă noi avem mândria să spunem, că *neamul românesc s'a ridicat prin Biserică*, pe când bise-

¹⁾ Așa a făcut un Veniamin Costache, un Melchisedec și alții.

rica papală a fost o piață rea, un pericol perpetuu, pentru toate statele apusane și dovezi am dat destule.

Sunt sute de ani de când se tot organizează Catolicismul și e dureros că după atâta amar de vreme să ajungă la niște rezultate așa de triste! Cauza provine de acolo, că reprezentanții bis. papale nu s'au pus pe un teren curat spiritual, ci s'au depărtat cu desăvârșire dela duhul Creștinismului pur, pentru a-și satisface nevoile curat pământești, și de aci acea revoltă universală în contra lor. Ei au fost până într'atât de orbiți de patima averilor pământești, încât, la un moment dat, s'au văzut despoiați de tot ce mai eră omensc în ei. Așa se explică războaiele religioase din Apus, așa se explică cruciatele, așa se poate motiva menținerea inchizițiunii, sute de ani. Acestea toate le-a fost spre paguba sufletească nu numai a lor, dar și-a popoarelor din Apus. Gândul după mărire deșertă, ura, clevetirea, uneltirea, iată tot atâtea arme necreștine, de care s'au folosit papistașii în totdeauna și de care se folosesc și azi renegații Bisericii noastre. Acestea au contribuit ca să se introducă corupția în întreaga lor administrație și vai... ce rușine!... până și în inima Vaticanului ¹⁾, unde se dovedește niște furturi comise chiar de episcopi; acestea au făcut ca destrăbălarea să se sălăștească în multe mănăstiri catolice ²⁾, și ziarele o spun că stricăciunea a înspăimântat până și pe papa, dar e prea târziu. Vermele acestei stricăciuni a intrat prea adânc în trupul bisericii papale, ca să se mai tămăduiască vreodată. Și când avem în față icoana bis. catolice,

¹⁾ Ziarul *Strasburg Post* (14 Ian. 908 spune într'un articol „Din tainele Vaticanului“ cum 2000 de dolari ale unui pelerin s'a transformat, dela papa până la casă, în 2000 franci. Papa aflând a orânduit o anchetă și se dovedește că monsenierul Santopaulo (deci un prelat), secretarul majordomului papal, sustrăsese banii. Aceasta o confirmă și ziarul catolic „*Kölnische Volkszeitung*“. Secretarul fu depus din oficiul său.

²⁾ *Minerva* No. 370 „Moralizarea clerului catolic“.

niște oameni mici de suflet, se pun în serviciile catolicilor și fac propagandă. Noi nu ne închipuim ca, acei fii vitregi, să facă această propagandă, din convingere, că bis. apusană e mai bună ca cea orientală; nu, Doamne ferește! Dovadă, că o fac pentru bani, o avem în faptul că unul din ziarele de propagandă a răposat, și va răposa și celalt, pentrucă lucrarea celor ce-l scriu, nu e dela Domnul, ci dela diavolul. Noi le spunem renegaților, după cum Gamaliel a spus când-va poporului israelit: „Dacă creștinismul — zicea acest filosof, — va fi dela Dumnezeu nu se va pierde, iar de va fi dela oameni se va pierde“. Noi spunem acelor fii rătăciți, ce s’au pus în solda catolicilor: dacă intenția voastră, de a vindeca relele din Bis. română, e curată, e dela Dumnezeu, veți reuși, de nu, praful și pulberea se va alege de voi. Dar am dovedit, cu prisosință că la catolici e imoralitate pe toată linia, de sus până jos, și prin urmare întreprinderea lor nu mai are rațiune de a fi. A mai continua catolicii, este și în zadar și periculos. Este în zadar, pentrucă în ruptul capului nu putem lua lecții dela niște eretici. E și periculos, căci se poate ca răbdarea noastră să aibe odată margini și atunci vai de cei ce ne turbură liniștea, la noi acas’, în țara noastră. Aviz autorităților, ca să aplice rigorile Constituției acelor ce ne atacă Biserica. Constituția, știm că garantează libertatea cultului nu atacarea Bisericii de Stat.

Lipsa de autoritate. — Am făgăduit că vom reveni cu amănunte asupra decadenței Catholicismului, și ne ținem de cuvânt: I) pentrucă, după cum am mai spus-o și altă dată, nu putem tolera, cu nici un preț, ca toți vânduții și nechemații să ne dea lecții de moralitate și organizațiune bisericească și II), credem că ne facem o sfântă misiune, de a nu lăsa ca buruiiana Catholicismului să incolțească în sufletele Românilor. Da! Romano-Catholicismul s’a pervertit până într’atât, în cât azi nu îndeplinește de cât rolul unei

plante inveninate, care trebuie odată smulsă din rădăcină, spre fericirea și rodirea ogoarelor apusene. Dar ce zic? Papistășismul este pentru vremea de azi mai mult de cât o buruiană urâtă; este stricăciune, este otrava cea mai periculoasă, este imoralitatea personificată, căci timpurile de glorie s'au dus, au apus de mult și pentru totdeauna pentru biserica Romei. Așa că de fapt putem să spunem, să strigăm cu memorabilele cuvinte: „*Roma, Roma, nu mai este*“.

La dreptul vorbind, unde mai sunt timpurile de înălțare ale bisericii apusane, din primele veacuri ale Creștinismului? Unde mai sunt acele vremuri de fericită memorie, când o biserică întreagă avu norocul să aibă ca păstor pe un Grigorie cel Mare (Dialogul)? Unde mai sunt timpurile de mărire ale lui Leon, papă al Romei, pe care și Biserica Ortodoxă îl prăsnuește, în toți anii, la 18 Februarie? Unde mai sunt timpurile acelea memorabile când papii din evul mediu chiar, însemnau ceva în concertul statelor apusene? Unde mai este măcar autoritatea pământească de care acești „infallibiles“ se bucurau în fața capetelor încoronate? Mai rămas-a ceva din atotputernicia acestor zei? Mai văzut-am cazuri „à la Enric IV“ când împărații și regii să prosternau la porțile Vaticanului, ori de câte ori viforul restriștei se năpusteă asupra capetelor lor? Nu mai există nimic din toate acestea; toate s'au spulberat în vânt, una câte una; toate aceste trepte de mărire ale împărăției catolice s'au sfărâmat cu șgomot asurzitor, sub propriii ei ochii, iar azi reprezentanții biseseicei romane se uită cu groază la ultimele ruine ce a mai rămas din ceea ce a fost odată biserica Romei.

Credința a dispărut chiar din rândurile episcopilor catolici și de aci atâtea și atâtea curențe în biserica lor, cu totul streine și dușmănoase spiritului Creștinismului. *Morala* a fost călcată în picioare cu cel mai sfruntat ci-

nism, iar *dogmele* au fost până într'atât de schimonosite în cât, dacă papii de odinioară, care au făcut fala bisericii apusene, ar eși din mormânturi, cu sufletele îndurerate n'ar mai recunoaște pe proprii lor fii și urmași. Asupra acestor grozave păcate am insistat altă dată, și istoria ne este martoră; acum ne mărginim numai a constata că împărații și regii se uită cu neîncredere și scârbă la faptele papilor; de aci o luptă, o goană nemaipomenită contra Catholicismului. Ziarele streine, zilnic ne aduc știri, că cutare sau cutare episcop s'a făcut vinovat de cine știe ce faptă condamabilă. Ba unele au scris, negru pe alb, că însuși actualul papă a fost tradus înaintea instanțelor civile, pentru drept de moșteniri.

Dar ca o recentă și crudă lovitură dată Catholicismului e destul să amintim un fapt din anul trecut, întâmplat în simpatica țară Belgia. Aci, cu noua succesiune la tronul Belgian, a tânărului și inimosului rege Albert I, o altă lovitură se dă scaunului papal, căci din cele ce vom expune mai la vale, rezultă că stăpânirea papismului n'are ce mai căută nici în Belgia. De ce? Pentru că însuși regele s'a încredințat de rezultatele dezaastroase ce a dat Catholicismul, ori pe unde a pătruns. Iată cum se exprimă ziarul clerical „La Liberté“, asupra venirii noului rege, care n'a dat nici o atenție episcopatului catolic: *„Episcopatu e furios pe tânărul suveran fiindcă dânsul, în discursul rostit la urcarea sa pe tron, nu a făcut nici o aluzie la rolul bisericii (catolice n. a.) în stat și a cerut formal ca Te-Deum-ul organizat de biserică cu acelaș prilej, să nu se officieze în chiar ziua depunerii jurământului său pe constituție, ci ulterior. De asemenea nici în răspunsul său la alocația de omagiu a cardinalului Mercier, regele n'a pomenit de rolul și activitatea culturală a bisericii catolice în Belgia.*

Ziarul clerical „La Liberte“ aduce invinuirea noului

rege că căsătoria sa acum 9 ani e fără consimțământul tatălui său Leopold, deci nu e validă.¹⁾

Iată deci, cum timpul vine să ne dovedească cu prisosință că decadența Catolicismului o vezi la fiecare pas, dacă scormonești în trecutul și prezentul lui; că, în sfârșit domnia îi este aproape stinsă. Nu numai atât: rândurile de mai sus vin să ne arate, încă odată mai mult, una din cele mai respingătoare apucături ale clericilor catolici și anume de a alerga la calomnie, atunci când se văd strânși cu ușa, când presimt că ori ce încercare de a eși din încercătură este percută.

Auțiți!? Că noul rege n'ar fi căsătorit cu consimțământul tatălui său! Dar nu-și inchipuiesc sârmanii cardinali, că toată lumea știe, că episcopii catolici au fost aceia care în schimbul a cine știe câte milioane, au dat înalta (?) lor binecuvântare, ca bătrânul rege Leopold să se căsătorească legitim cu „o actriță“, cu câteva zile înainte de ceasul morții sale! Ce arme infernale întrebunțează catolicii, pentru ajungerea necreștinescului lor scop! Dar ce însemnează toate acestea? Că steaua bisericii de Apus merge spre asfințit, de la moartea papei Leon al XIII. Acesta poate e singurul dintre papii veacului al XIX și XX, care a mai făcut ceva pentru biserica Romei, căci el a știut să strecoare corabia Catolicismului prin niște stânci destul de periculoase. Cu moartea sa, o piatră mai mult se dărâmă de la temelia bisericii papale, iar sub urmașul său, Pius X, actualul papă, are loc faimoasa separațiune a bisericii de stat în Franța.

Cultura clerului catolic? O vom vedea.

Apucăturile și cultura clerului catolic. — Am stat mult pe gânduri și m'am tot răsândit la ultimele evenimente petrecute, în timpul din urmă, la noi în țară,

¹⁾ „Campania clericalilor contra noului rege Albert I“ Universul No. 354 din 25 Decembrie 1909.

din cauza uneltirilor papistășești. M'am întrebat adesea, ce caută Catolicismul în România? Oare se poate concepe în vre-o minte românească ideea, că papismul se va întrona vre-o dată în poporul românesc? Nu cred că se va găsi cineva care să-i treacă prin cap o asemenea idee; și dacă mai e cineva, care să scrie și să propoveduiască unirea cu Roma, apoi acela e sau bolnav ca sârmanul Baud ¹⁾ sau este de rea credință, este unealtă în mâna catolicilor. Catolicismul decade din toate punctele de privire, și numai cu chipul acesta imi pot explica dragostea ce i-au prins de pământul României.

Vedeți, catolicii sunt goniți de pe de rând și e natural că, fiind luați la goană din țările Apusului, să se năpustească asupra Orientului. Dar să știe aceia, că, aci, la margine de Răsărit, Credința și Morala creștină stau neatinsse și neclintite ca două stele strălucitoare, pe bolta senină a Ortodoxismului, și ori ce nor, ori ce furtună sau vifor se va ivi, lumina lor va fi așa de puternică, în cât dreptmăritorii creștini, care își vor pune toată nădejdea în razele dătătoare de viață ale lor, nu vor peri și vor trăi și în veacul de acum și în cel ce va să vie. *Faptele și îndrăsneala necugetată a catolicilor de a ne atacă nu numai erarhii din viață, dar și pe cei morți, constitue un indiciu hotărâtor, că papistășismul și-a pierdut capul, a intrat în agonie, e pe ducă. Căci, ce însemnează enormitatea canonicului Baud, de mai zilele trecute, de cât ultimele sforțări ce face omul pe patul de moarte, ca să mai poată trăi; ce însemnează nemai pomenita îndrăsneală a papistului Baud, în fapta căruia se oglindește mentalitatea întregii papistășimi de pe fața întregului pământ, dacă nu actul necugetat al muribundului, care în ultimile clipe ale*

¹⁾ Locuitorul episcopului Baud, a trimis o minciunoasă scrisoare la gazete, în care se găsea cea mai infamă calomnie și anume, că Mitropolitul Calinic Miclescu ar fi murit în religia catolică. Seara an. I, No. 72.

vieții, în mod involuntar, duce la gură desinfectantul cel mai otrăvitor, în loc de doctoria ce-i prescriesese medicul. Acestea învederează că decadența, boala Catolicismului este într'al treilea stadiu și nu mai e nădejde de lecuire. Intr'adevăr, boala a ajuns la cap, căci crima vicarului Baud este pusă la cale colo, sus, la Roma în cutele vaticanului, de Papa Piu al X, și un om când plănuiește la întunec atacarea și distrugerea aproapelui, numai moral și sănătos la minte nu poate fi. Dar nu, Catolicismul nu se poate infige în piepturile Românilor vreodată. Treji au fost strămoșii noștri, treji vom fi și noi urmașii lor, căci :

*Ne apărăm moșia și religia și neamul
Și d'aceia, tot ce mișcă în țara asta: răul, ramul,
Ni-i prieten numai nouă, iară papei dușman este,
Dușmănit va fi de moarte, făr'a prinde chiar de veste.¹⁾*

Catolicismul, cum vedem, însuși din apucăturile lui ne arată cu prisosință că a decăzut și decade mereu.

Dacă vom lăsa la o parte lupta necreștinească ce o duce contra Bisericii române; dacă nu mai ne vom ocupa de totala lipsă de recunoștință față de îngăduința noastră, de a-și întreține atâtea și atâtea școale și institute, pe pământul ospitalier al României; dacă în sfârșit, am trece cu vederea fapta monstruasă a lui Baud, condamnată după toate legile dumnezeiești și omenești; dacă am lăsa toate acestea și ne-am duce în inima Catolicismului, apoi încă și acolo am găsi dovezi suficiente de decadența Catolicismului. Dacă am lua de exemplu *cultura catolicilor*, vom găsi-o destul de înapoiată, față cu vechimea civilizațiunei apusane. La preoții catolici, mai ales în *Italia* — spune un venerat și iubit arhimandrit român — *sunt o raritate preoții, care știu franțuzește, și nu sunt în stare să citească cărțile, de teologie, franceze.*

¹⁾ Variantă.

lată ce scrie profesorul Ehrhard, cu privire la cultura clericilor catolici: „*Las la o parte descrierile care le-am auzit din gura unor foarte inteligenți preoți tineri, despre proasta calitate a hranei spirituale, pe care au trebuit s'o suporte ani întregi, despre slaba competență a profesorilor lor de seminar în chestiuni exegetice și istorico-bisericești și totala lor necunoștință a filosofiei moderne*“.¹⁾

Și dacă ar fi numai atât calea-valea, dar ignoranța sălășluește până și în sufletul prizonierului de la Roma, Papa Piu al X. Aceasta, se zice, n'a fost în stare să-și facă singur discursul pronunțat cu ocazia sărbătorilor din Roma, în onoarea sf. Ion Gură de Aur. Aceasta au mărturisit-o chiar preoții catolici.²⁾ Despre cultura lui Piu X s'a scris mult și în revista catolică *Rinnovamento*, și deci nu poate fi ceva îndoios. Și când atât de înapoiat se prezintă într'ale culturii, singurul reprezentant al lui Dumnezeu pe pământ (?) și urmaș al sf. Petru,³⁾ n'ar trebui ca papistașii și toți vânduții lor, din țara noastră, să ne arunce praf în ochi spre a nu le vedea neghiobiile, și să cunoască că actualul papă e numit de clerul cult catolic, *un contandino* — un țaran.⁴⁾ Când știm toate acestea să mai zicem că Catholicismul stă pe roze?! Mie, cel puțin, Catholicismul îmi face impresia unei împărății, care este în ajunul descompunerii, mă duc cu gândul la memorabilele împărății: egipteană, romană și greacă, care uimiseră lumea contimporană și ne uimesc și pe noi, cu cultura și arta lor, dar care au trebuit să piară sub greutatea fărădelegilor și imoralității lor. Așa e și cu Romano-Catholicismul. Eu

¹⁾ Internaționale Wochenschrift 18 Ianuar 1908, col. 80, trad. de Arh. I. Scriban.

²⁾ Vezi Păstorul Ortodox an. VII, n. 4.

³⁾ Catolicii pretind că sf. Petru a fost Episcop la Roma 25 ani; aceasta e o minciună sfruntată, căci acest apostol a mers la Roma numai ca să moară pe cruce, ca martir.

⁴⁾ Păstorul Ortodox, an. VII, n. 4, pag. 177.

aș povățui pe cei ce mai oftează după clerul catolic — și cred că sunt numai cei de la „Vestitorul“ — că sub hainele luxoase și gulerile scrobite, ce cad până la brâu, ale popilor catolici, se ascund cele mai mari patimi omenеști, ¹⁾ se tolănesc viciile cele mai neînfrante, ²⁾ imoralitatea cea mai mare. Domnia Catolicismului într'adevăr are lustru, e civilizată, are organizație excelentă dacă vrei, dar și dracii au și ei organizație, poate mai abilitat ca papistașii, ce folos însă că e întrebuințată în scopuri machiavelice; ei bine, fie, dar au și biblioteci mărețe, universități impozante și numai în ele se poate studia teologia bine (?); mai au catedrale cu turlele până la cer; au în sfârșit multe, multe de tot, până și scaunul după care a propovedit sf. Petru; mă rog, catolicii au tot dichisul, dar, durere mare, n'au tocmai partea principală, *nu mai au autoritatea morală*, pe care odinioară și-o asigurase prin... sângele curs de pe urma inchizițiunii; *n'au duhul Creștinismului* și aceasta este totul. Morala filozofică a fost acel suport, care a ținut popoarele păgâne în viață. Morala Creștină e acel suport de granit, care a făcut și face să dăinuiască popor și individ, cât timp se razimă pe bazele ei. Ori, Catolicismul, este dovedit că nu se indeletnicește a cultiva o floare atât de frumoasă în sufletele apusenilor, și iată că peirea i s'a apropiat. Mărul Catolicismului, care ni se pare așa de rumen și frumos, în realitate este putred și ros până la mijloc de vermele stricăciunii, și nu trebuie să ne amăgească ca să gustăm dintr'ânsul, căci și nouă, ca și oare când protopărinților Adam și Eva, ni se va răspunde de Dumnezeu, că cu *moartea vom muri*. Și dacă este așa, cu biserica papilor să ne unim? Să strigăm din adâncul sufletelor noastre, niciodată, cu toată dragostea (?) catolicilor pentru noi. Biserica catolică decede, Biserica română

¹⁾ Canonicul Baud și le-a dat pe față (sic).

²⁾ Să ne reamintim de maica Fumagali; preoții, Don Longo și Don Riva.

acum incepe să se organizeze și să-și îndeplinească misiunea, din cauza timpurilor grele prin care a trecut. Biserica catolică este gârbovită, Biserica română este încă tânără și plină de încredere în viitor. Biserica catolică este internațională și cu o organizație centralizatoare, Biserica română este națională și patriotică.

Catolicismul a fost pricina atâtor răboaie religioase și lupte inchizitoriale, pe când Biserica română scutul de apărare și îndemn la fapte mari în timpuri străvechi.

Biserica catolică este cauza desmembrării statelor apusene. Biserica Română este cauza existenței României de azi.

Biserica papistășească în sfârșit, a fost *aceea care a organizat în sistem superstiția*; cea română, singura care a păstrat cele mai frumoase obiceiuri.

Superstiția la catolici. — E atâta amar de vreme de când Catolicismul caută, pe diferite căi, să ne discrediteze Biserica; e vreme îndelungată de când toți nechemății și toate lepădăturile, punându-se în solda papistașilor, caută prin presă să arunce discreditul nu numai asupra instituțiilor celor mai de seamă, dar și asupra *tuturor erarilor bisericеști*. Pentru papiști nu mai există nimic bun în țara românească. Așa se explică atâtea și atâtea epitete, ce ne-au adresat prin foilete lor, între care nu pot uita pe acelea ce se îndreaptă asupra instituției noastre bisericеști, numind'o eretică și păgână. Despre pomelnicile păgânești, despre care renegații de la „Vestitorul“, zic că se citesc în slujbele noastre bisericеști, aceștia n'aduc nici o probă evidentă, după cum n'au adus în nici o acuzație contra clerului în general. Scorniturile, minciuna și intriga le-au fost uneltele; de aceea am căutat ca, în coloanele acestei broșuri, să arătăm, până unde merge „decadența Catolicismului“, să dovedim cu citate din revistele și scrierile stră-

ine, că aceia care s'au depărtat mai mult de spiritul Creștinismului, sunt tocmai Romano-Catolicii.

Am arătat în altă parte că erezia sălășluiește în biserica papilor; acum vom arăta că *păgânismul și superstiția cea mai crasă au fost accentuate chiar de episcopii catolici*. Se poate ca catolicizații să vorbească din practica Catholicismului, când ne acuză de obiceiuri păgânești, și în cazul acesta e o crimă monstruoasă a se arunca toate păcatele în spatele preoților și erarhilor români.

Ei bine, dar ni se va răspunde de cei cu musca pe căciulă, cu ce dovedesc că păgânătatea, superstiția cea mai grosolană s'a incuibat în inima Catholicismului? Acum despre aceasta ne vom ocupa, pentru că e de ajuns de când insultele cele mai grave ni se aruncă de catolici, direct ori indirect, fără a dovedi cu ceva afirmațiunile lor gratuite.

Dacă superstiția există și la noi Români, există numai în popor, de aceea bine a procedat Sf. Sinod, când a luat măsurile cele mai strașnice contra superstițiunilor de tot felul. La catolici din contră, poporul le desprețuiește, iar clerul în frunte cu papa, le patronează și menține cu îndârjire, ca un mijloc de cea mai josnică speculă.

Se trecem asupra superstițiunei, care are la bază relațiunile sexuale dintre om și diavol și din care a rezultat faimoasa inchizițiune. Despre aceasta vom reveni pe larg, când va veni vorba de inchizițiune. Să ne ocupăm de diferite, *obiecte sacre* — cum zic popii catolici — rămase din timpul Mântuitorului și al sf. Părinți, dar care s'au înmulțit așa de mult, în cât superstiția erarhiei catolice, a pus pe gânduri lumea întreagă.

Să stăruim puțin asupra veșmântului necusut al lui Iisus Hristos, despre care gazetele zilnice au vorbit și vor mai reveni multă vreme asupra acestor fapte scandaloase ale papistașilor. Așa, se spune ¹⁾ că în catedrala vestitului

¹⁾ Universul, No. 69, an 18. „Un incident de senzație“ de Caragiale.

oraș Trier (Trèves), de pe râul Mosel din Germania, a fost expusă în anul 1844... „hlamida pe care a fost purtat-o Mântuitorul când l'au dus la Golgota...”

Gazeta orașului Metz, în numărul de la 20 Septembrie, acelaș an, scrie următoarele: un litograf de la noi a cumpărat de 20.000 franci stofă de mătase, pe care s'o tae în bucăți ca să tipărească pe ele desenul „hlamidei”. O singură casă de comerț, tot de aci, a vândut în aste trei săptămâni 80.000 medalii cu chipul Fecioarei, altul 52.000. Vaporașele de pe Mosel, au transportat în acelaș timp 6000 kilograme cruciulițe, iconițe, mătânii și alte obiecte plăcute evlaviei...”

Tot despre acest fapt păgănesc găsim date prețioase și într'o revistă bisericească de pe anul 1907,¹⁾ și anume că „unul de vre-o 20 de veșminte, pretinzând fiecare a fi veșmântul necusut de mână al lui Hristos, pentru care soldații au aruncat sorți, se păstrează în catedrala din Trier. Această relicvă fu expusă în anul 1844, timp de 50 de zile, de la 18 August până la 6 Octombrie de episcopul Arnoldi”.

De sigur că mulțimea a fost colosală, cum era de așteptat, mai ales la deschiderea cutiei, în care sta închisă de mult „hlamida Mântuitorului”. Se mai spune, tot în menționatele isvoare, că de prin toate părțile veneau bolnavi de tot felul: orbi, șchiopi, muți, surzi, etc., în sfârșit ce mai incoace, incolo, ca la scâldătoarea Siloamului.

Până aci, par'că n'ar fi nimic contrazicător cu vederile Catolicismului. De ce adică dacă Domnul Hristos a lăsat pe ap. Petru să păstorească la Roma atâta vreme (25 de ani), nu ș'ar fi lăsat în păstrare și veșmântul necusut de mână omenească. Chiar dacă Iisus n'ar fi făcut aceasta, veșmântul în chestie, asupra căreia s'a aruncat sorți, să

¹⁾ „Păstorul ortodox” an. VII, n. 4, art. „Păgire în potrieva unor bărfitori ai clerului ortodox” de Arh. I. Schriban.

presupunem că odată și odată a ajuns în mâna ponteficului roman. Până aci toate bune, dar cum rămâne cu celelalte 19 sau, după alți, 17 veșminte la fel?¹⁾ Iată o contradicere învederată, iată superstiția catolicilor cum ese la iveală.

Se fac și în Biserica Ortodoxă procesiuni, cu moaștele sfinților ce le posedăm cu mari sacrificii²⁾ iar la sărbătorile instituite în cinstea și lauda lor, ia parte mulțime de credincioși, cum rar se mai vede. E de observat însă că Ortodoxii³⁾ n'au ajuns la atâta speculație, la atâta superstiție în cât să născocoască un veșmânt de-al Mântuitorului. Un asemenea târg de cele sfinte, cum a fost și este la Catolici — nu s'a văzut în Biserica drept măritoare de Răsărit. Oare și aceasta nu e un semn pipăit de decadența Catholicismului? O, Doamne, și dacă ar fi numai atât... dar ascultați:

În „incidentul de senzație“ al d-lui Caragiale, găsim mărturii sdrobitoare, că papiștașii au pus la cale o inscenare strigătoare la cer, cu ocazia expunerii relicvei dela Trier. Acolo, se spune, că „aceia care veneau și se atingeau de cutia făcătoare de minuni, după puterea credinței sale, se tămăduiau“. Poliția însă bănuitoare, începe să cerceteze mai de aproape pe pătimași, care tot soseau cu grămada și din cercetare în cercetare, *descopere că aproape toți erau niște prefăcuți* și că veneau acolo pentru ușurarea, nu a inchipuitelor lor betesuguri, ci a buzunarelor dreptcredincioșilor și tuturor gură-cască, adunați cu miile, în fie ce zi la catedrală, ca să vază cutia cu hlamida...

¹⁾ Papiștașul Görres spune că acele 20 veșminte e tot același veșmânt, dar prefăcut într'o pluralitate de veșminte. Absurdă argumentație. (Braasch pag. 1067). Azi papiștașii, o succese și spun că li-sus a primit mai multe veșminte venerate de iubirea credincioșilor, dar nu e tot una cu veșmântul necusut dela răstignire.

²⁾ Se zice că Moaștele sf. Grigorie Decapolitu sunt luate dela Turci sub Const. Brâncoveanu cu atâta aur cât a cântărit sfântul. Tot așa și moaștele sf. Dumitru Basarabov.

³⁾ Clerul ortodox.

Iată dovezi neîndoioase de decadența Catolicismului; și când le cunoaștem în amănunțimi, mai au îndrăsneală reprezentanții domniei papistăsești să ne atace în țara noastră. Aceasta n'o vom răbdă și vom da alarma, ca toată suflarea românească să cunoască apucăturile Romano-Catolicilor. Dar să mergem mai departe.

Poliția—criminală poliție—merge și mai departe cu investigațiile și dovedește că „acei nenorociți prefăcuți *nu veneau de bună voie, ci erau aduși acolo de fețe bisericesti, ca să întărească în popor încrederea în hlamidă*, prefăcându-se că vin betegi și se întorc teferi“.

Această faptă necreștinească revoltă întreaga suflare catolică de atunci și mai ales pe catolicii culți, și iată că din rândurile acestora se ridică *preotul Ronge*, din satul Luranütte (Silezia prusiană) și ține de pe amvon o predică fulgerătoare la adresa episcopului Arnoldi, pe care o tipărește în 30.000 exemplare. Acelaș preot adresează o scrisoare deschisă episcopului, care a făcut epocă în timpul acela¹⁾.

E interesant să citim câteva pasagii măcar, din memorabila scrisoare²⁾, pentru că-și are locul și azi, când obrânsnicia catolicească a ajuns la culme, în țara românească. E cu atât mai de actualitate, cu cât cuvintele sunt ale unui prelat catolic (german) și spuse ca să infiereze după cuviință, înaltele obraze bisericesti ale episcopilor.

„Cum se poate, zice preotul Ronge... cinci sute de mii de germani să meargă să se închine la un veșmânt! Cea mai mare parte din acești pelerini sunt dintr'o clasă sărmană, ignoranți, tâmpiți, superstițioși... și iată-i că de-

¹⁾ Se găsește în vestita carte a preotului protestant Gabriel d'Emiliane intitulată: „*Ruses et fourberies des prêtres et des moines*“. Șiretcluri și înșălăciuni murdare ale preoților și oălugărilor (catolici n. a.) Lipsca 1845.

²⁾ A apărut și în ziarul Sächsische Vaterlandblätter din 15 Octombrie 1844.

odată își părăsesc munca câmpului, meseriile, necazurile căminului lor sărac, grija de copii și dau năvală la Trier să adoare un idol de cârpă și să vadă un spectacol, pus la cale de erarhia bisericii romane! Da, asta este idolatrie păgânească, nu credință creștinească, să se închine omul la un lucru, făcut de mână omenească!... Ție episcop Arnoldi, de la Trier, ție mă adresez, în virtutea funcțiunilor și darului meu de preot și de învățător al poporului german, în numele creștinătății, în numele națiunii germane, în numele tuturor învățătorilor germani și te somnez să suspenzi expunerea hlamidei făcătoare de minuni¹⁾.

Avem la îndemână altă parte mai energică și mai tăetoare poate, din protestul aceluiaș preot și care sună astfel:

„Nu știți oare — ca episcop trebuie să știți — că întemeetorul religiunei creștine a lăsat apostolilor și urmașilor nu veșmântul, ci spiritul său? Veșmântul se cuvine călăilor! Nu știți oare — ca episcop trebuie să știți — că Hristos a învățat: Duh este Dumnezeu și cel ce se închină lui, trebuie să se închine în Duh și în adevăr? Istorical apucă deja condeiul și predă numele vostru... disprețului conțimporanilor și urmașilor și vă caracterizează drept Tețel al secolului al XIX^u 2)

O întreagă revoluție se produse în lumea creștină din Germania și în întreg Apusul. Ronge fu sărbătorit ca un erou; sute de broșuri apărură pretutindeni în această chestie și sute de mii de credincioși părăsiră Biserica Catolică. De acum încolo lupta nu mai este dusă de unul singur, ci de o întreagă pleiadă de profesori și preoți protestanți, între care demni de amintit sunt: *Gildemeister* și *Sybel*, ambii profesori la unisiversitatea din Bonn.

¹⁾ Universul art. citat, pag. I.

²⁾ Braasch: Die Religiösen Strömungen der Gegenwart. Leipzig 1905, pag. 107 trad. de I. Serban în „Păstorul ortodox“ an. 7, pag. 171.

Aceștia dovedesc cu exactitate, că „nu poate fi vorba de veșmântul autentic, necusut al lui Hristos și că în biserica catolică se găesc vre-o 20 veșminte la fel, cu aceiași pretențiune de a fi autentice. Acum se numără deja vre-o 50 (cincizeci) de astfel de relicvii“.

Iată cine sunt catolicii! Iată cine au avut îndrăsneală să speculeze popoarele, nu tocmai în vechime, ci încoace târziu de tot, când civilizația era dezvoltată, în mijlocul veacului al 19. Iată cine ajunsese să sugrume pe creștini!... Tocmai aceia căroră le fluturau pe buze cuvintele de „Iisus Hristos“; tocmai aceia care umblau cu crucile pe piept, dar din nenorocire cei mai vitregi părinți sufletești ai păstoritorilor lor; cei mai înstreinați de aspirațiunile națiunilor; cei mai contrazicători cu Morala blândului Iisus; în sfârșit, oamenii cei mai decăzuți moralicește, oamenii cei mai periculoși, ale căror mâini sunt încă pline de sângele inchizițiunii, și care, poate ar fi aplicat rugul sau roata și preotului Ronge, de care am vorbit, dacă demascarea faptului de la Trier s'ar fi petrecut în timpul înfiorătoarei instituțiuni inchizitoriale. Aceștia sunt clericii romano-catolici, care, sunându-le ceasul sfârșitului, și-au pierdut mintea, și încearcă să aducă vrajba și împerecherea și în poporul românesc. Acesta este clerul catolic care a speculat tot, pentru a storce bani de la poporenii. Acesta este clerul celibatar, care a ajuns să înmulțească nu numai veșmântul Domnului, dar și moaștele sfinților. Acesta este clerul, care dintr'un deget al unui sfânt au făcut 20, venerându-se de o potrivă în diferite biserici ale Apusului¹⁾. Aceștia sunt „renumiții păstori catolici“, care au speculat și părul Maicei Domnului;²⁾ aceștia sunt reprezen-

¹⁾ Arh. I. Scriban art. citat.

²⁾ Se spune în cărțile, ce s'au ocupat de recliva de la Trier, că un călugăr catolic umbla cu o cutie, în care era un fir de păr din capul Sf. Fecioare. Acesta fiind rugat de un credincios să-i arate firul de păr a răspuns, că de 40 de ani umblă cu el și nu s'a învrednicit să-l vadă. (Universul art. citat).

tanții lui Dumnezeu, care ne fac nouă proces, aceștia sunt oameni neprihăniți(?), care s'au găsit să ia piatra și să arunce... Noi credem, că ne facem o datorie către neam și Biserică, demascând faptele catolicilor, nu doar pentru că ne temem de vre-o invaziune a acestor imberbi, nu; dar pentru ca lumea să cunoască isprăvile și decadența lor.

Pentru a nu se zice de vreun reneșter, că n'avem probe despre decadența papismului, și pentru că a venit vorba de superstiție să mai aducem și alte exemple de această creșteră deșartă.

Ceia ce s'a întâmplat la Trier e în secolul al 19. Ceea ce vom expune, se petrece în veacul al 20, sub ochii fostului papă, Leon al XIII. E vorba de francmazonul *Leo Taxil*, care într'o vreme, combătând cu înverșunare Catholicismul, mai apoi se dă drept convertit la papism și face cunoscut clerului catolic și papei, toate tainele francmasoneriei și relațiunile lor cu dracu. Aceste lucruri superstițioase sunt crezute pe de rând; Leon XIII îl primește în audiență, îl încarcă de onoruri și bani, pentru ce credeți? Pentru că, după ce 12 ani își bătuse joc de clerul papistaș, să declare însuși Leo Taxil, într'o ședință publică din Paris: „Cinstiți Părinți, mulțumesc sincer colegilor mei din presa catolică și domnilor episcopi ai noștrii, că m'au ajutat atât de bine, spre a organiza cea mai frumoasă și cea mai mare mistificare“.¹⁾

Negreșit că o indignare colosală s'a produs contra credinței superstițioase, a clerului catolic, în relațiunile dracilor cu oamenii. Broșuri peste broșuri s'au scris în această „afacere drăcească“, în cât nu e de mirare, dacă și acest fapt a contribuit la decadența Catholicismului.

E interesant iarăși să cităm câteva pasagii dintr'o scriere, apărută în 1905 la Lipsca, și care se ocupă în de

¹⁾ Păstorul, an. 1907, pag. 174.

aproape de superstiția Romano-Catolicilor. Iată ce zice contele Hoensbroech, relativ la francmasoneriile lui Leo Taxil, pe care papalii le speculau și susțineau mortfiș: „*Firma de șarlatani Taxil-Vanghan* ¹⁾ *ș'a căș'igat mare merit de a fi dovedit lumii până la evidență, că fantazii de cea mai proastă specie și produse pornografice alcătuiesc și azi încă o parte importantă din anticreștinismul roman; că și actualul „vicar al lui Hristos“ Leon XIII, ca și predecesorii săi, Grigorie IX, Ioan XII, Inocențiu VIII, etc., pecetluiesc și binecuvintează superstiția cea mai tâmpită, diformările cele mai vătămătoare ori cărei religiuni; că acest „învățător al adevărului pus de Dumnezeu“, „acest cap pus de Dumnezeu al adevăratului Creștinism“, a contribuit în măsură colosală, prin marea sa vază în lumea catolică și cauzat deadreptul, ca murdărie indescriptibilă și tâmpenie pornografică, să umple capul și inima aceluia care trebuiau călăuziți de el „locofiitorul lui Hristos“, pe căile luminate ale adevărului și curăției dumnezeiești.“ ²⁾*

În urma acestei stigmatizări energice a Catolicismului de un conte catolic, credem că e de prisos orice comentarii, orice parafrazări asupra „decadenței Catolicismului.

* * *

Inchizițiunea. — În sfârșit a dat Dumnezeu de am ajuns și la *faimoasa inchizițiune*. Încă de la începutul acestui subiect am spus, că ne vom ține de cuvânt și vom trece în revistă și acest așezământ curat papistășesc, care este așa de departe de spiritul Creștinismului, ca cerul de pământ. Zic că vom trece în revistă inchizițiunea, pentru

¹⁾ Miss Diana Vanghan e o persoană inchipuită de Taxil, sub numele căreia publică niște memorii în fascicule, unde se vorbește numai de draci. (Păstorul).

²⁾ Das Papstum in seiner social-kulturellen Wirksamkeit. Leipzig 1905, pag. 161, trad. de Arh. Scriban.

că a ne ocupa în amănunțimi de această monstruoasă instituție papală, ar fi să nu mai terminăm. Despre inchizițiune va apare în curând o carte tradusă din nemțește, de părintele Iconom. Alexandru Petrescu din Craiova și care e intitulată „*Din isprăvile papistășismului*“.¹⁾ E destul ca în treacăt să vedem ce eră inchizițiunea? De unde ș'a luat naștere? Cine o patronă, rezultatele ei și dacă nu cumva și această criminală operă nu ar milita în favoarea... decadenței Catolicismului?!)

După cum vom vedea, și după cum o arată și numele, eră o instituție eminentamente papală, sub conducerea așa numită a predicatorilor, compusă din niște tribunale secrete, locuri ascunse, inchiziționale, și înaintea cărora mulți nevinovați primeau pedeapsa cu moartea, pentru simplu motiv că nu mai voiau să recunoască de cap al Bisericii apusane pe papa, sau după cum zic catolicii, pentru că erau eretici. Așa, dacă ne uităm pe frontispiciul primului tribunal inchiizitorial din Sevilla (Spania) iată ce citim:

„*Sfânta inchizițiune în contra depravării eretice din Spania, fu înființată în Sevilla la anul 1481, pe când sta pe scaunul apostolic Sixt IV, care a și îngăduit-o și pe când domnea în Spania Ferdinand și Isabela, de către care a fost solicitată. Primul inchiizitor general era fratele Thomas Torquemada, din ordinul predicatorilor. Dea Dumnezeu ca ea să dureze până la sfârșitul lumii, spre apărarea și înmulțirea credinței.*“²⁾

Din acest citat rezultă implicit că inchizițiunea a fost dirijată de papi, numind-o chiar *sfântă*, că fiind introdusă în secolul al XV în Spania, oficial, trebuie să fi existat în această țară ca și în Italia, mult mai înainte; că în sfârșit

¹⁾ Lucrarea are să fie de vreo 200 pagini și e extrasă din *colozala operă a contelui Graf von Hoensbroech* intitulată: „*Das Papstum in seiner social-kulturellen Wirksamkeit*“.

De aci am luat materialul necesar subiectului de față.

²⁾ Op. citat. vezi Păstorul Ortodox, an. VII, pag. 116.

din dorința papilor de a ține „până la sfârșitul lumii“, se vede că inchiizițiunea e ca un instrument infernal în mâinile clericilor catolici, pentru ași ajunge scopul. Dar care era scopul lor? Departe de a fi „în contra depravării eretice“, eră pentru a stoarce bani de la credincioși, spre a nu fi puși pe rug, s’au spre a confiscă averile acelora care nu-și lepădau erezia cea inchipuită de popii zeului Mamona¹). Dacă n’ar fi fost acesta urâtul scop, nu s’ar fi scris cu litere groase, în frontispiciul acelu tribunal, că „sfânta inchiizițiune“ (?)... că acest flagel nemaipomenit, „să dureze până la sfârșitul lumii“, ci cât mai scurt timp. Aceasta invederează cu prisosință, până la ce grad se scoborase nivelul moral al catolicilor, până unde ajunsese decadența Catholicismului! Da, se întâmplă în viața unui individ, unei familii, a unui popor chiar, o boală trupească sau sufletească, sau timpuri de restriște, când trebuie, se impune, ca să se ia măsurile cele mai drastice, pentru curmarea răului, dar nu înțelegem ca tocmai papii, reprezentanții lui Dumnezeu pe pământ (?), să uzeze de acele crime, de acele torturi îngrozit, care numai în timpul persecuțiunilor religioase, de supt împărații romani, s’au mai văzut. Să întrebuițeze acele mijloace necreștinești, pentru a forță conștiința omenirii să le dea ascultare sau pentru a îndreptă pe eretici (?), când însăși aceste procedări stau într’o flagrantă contrazicere cu principiile Moralei Creștine. Intr’adevăr, dacă privim la viața, faptele și învățătura Mântuitorului, nu vedem nimic, care să îndreptățească pe catolici a recurge la suplicii, la munci pe roată, pentru propaganda credinței; din contra, vedem că Domnul Hristos n’a biruit păgânitatea de cât numai *cu cuvântul*. Pe apostoli îi trimite la predică fără traistă și toiag, iar papistașii, ca culme a injosirei celui mai elementar simț

¹) După unele statistici numărul victimelor se ridică la 400—500 de mii. Dar câți nefericiți nu vor fi fost omorâți în ascuns.

de dreptate, ca cea mai îndrăsneată sfruntare a adevărului creștin, cu de la ei putere inventează inchizițiunea, o organizează și o patronează pretutindeni.

Să se știe de catolici și de toți vânduții și renegații, că „apărarea și înmulțirea credinței“, departe de a se face prin mijloace drastice, inchizitoriale, *se săvârșește tocmai prin cuvânt, prin blândețe, prin dreptate și fapte bune*. Catholicismul s'a dovedit însă, că tocmai de aceste mijloace creștine n'a uzat. Scopul, precum am spus, le-a fost banul, materia și interesele politice, iar nu spiritul și idealul creștin; de aci fel de fel de mijloace, care de care mai josoice, mai contrare Creștinismului, de aci inchizițiunea, de aci *indulgențele*,¹⁾ de aci atâtea feluri de superstiții, născocite de clerul catolic. Ei, dar Dumnezeu „mândrilor le stă în potrivă...“, așa că, cu toată lupta Catholicismului, cu toată râvna lui prefăcută de a îndrepta pe eretici, nu ajunge la nici un rezultat, căci pe de rând este huiduit și iată-l că apare și în România. Aci catolicii și vânduții lor uneltesc, bagă intrigi, debitează calomnii și minciuni dar nu... la o unire cu Roma nu ne gândim, pentru că cunoaștem această piață rea, care se numește Romano-Catholicism.

Cum că scopul inchizițiunei era pentru a înmulți dinarul Sf. Pentru, se constată și din faptul, că ori pe unde ș'au întins mrejele, au căutat să speculeze, au căutat ca celor convertiți, cum s'a întâmplat și la noi în România, *să le ia averile*. Dar să admitem că Romano-Catolicii, în toate machinațiunile lor, n'au avut în vedere interesul ma-

¹⁾ *Indulgențele* erau niște hârtii date din partea papei, care cu cât erau mai bine plătite, se ertau și păcate mai grele. Ele au fost introduse la 1300 de papa Bonifaciu VIII, care trebuia a se repeta la 100 ani.

În dorința de câștig papa Clement VI (1343), redus termenul la 50 ani; la 1839, Urban V la 33 ani; iar Paul II (1847) la 25 ani, care termen se ține și acum. Ce înșelătorie grosolană cu aceste hârtii; acest mod de speculă bravă ori ce morală și lăsa drum deschis tuturor crimelor.

terial, cum de altfel este convingerea mea,¹⁾ ci un scop mai înalt. Cu toate acestea și în cazul acesta instituția inchizițiunii este în contradicție cu spiritul și litera Creștinismului, căci la baza ei are și o superstiție. Despre inchizițiune, iată ce zice p. c. arhimandrit I. Scriban: „Toată mașina inchizițiunii și-a avut în mare parte la bază superstiția relațiilor sexuale dintre om și diavol. E îngrozitor ce se citește în cărțile contelui Hoensbroech, de modul cum erau torturate femeile, spre a mărturisi aceste relațiuni. Și atât e de intrat spectrul diavolului în capetele catolice, că vor să facă și știința modernă finându-se de coada lui...”²⁾ Acum pricepem de ce atâtea munci atâtea chinuri și omoruri, întrebuintate de inchiזורii papali contra trupului: ca să măntuiască sufletul. (?) Ce mijloace barbare! Ce concepție strămtă și plină de duh superstițios. Pentru noi, fie că Romano-Catolicii au folosit inchiזורiunea în scop de a-și îngrămădi averi, fie de a distruge relațiunile diavolului cu omul, e tot una; tot contra principiilor dogmatice și preceptelor morale ale Creștinismului au lucrat. Iată dar cum Catolicismul încă din acele timpuri de dureroase amintiri, merge spre decadentă cu pașii grăbiți.

Am spus însă mai înainte, că inchiזורiunea e declarată oficială în Spania la 1481, de papa Sixt. IV. În cazul acesta trebuie să fi existat, neoficial, atât în Spania cât și în Italia. Cercetând istoria papismului, găsim un întreg pomelnic de papi, care au încurajat inchiזורiția. Astfel cu imputernicirile papilor: Grigorie IX, Inocențiu IV, Urban IV, Cle-

¹⁾ Organizația bisericii papale e internațională, nu ca la noi națională. Biserica catolică se conduce de la Roma, de papa și organele sale și e o instituție în stat. Pe când Biserica Orientală e o instituție de stat în țările creștine și se întreține din fondul statului respectiv. Așa fiind, e foarte lesne de înțeles, de ce catolicii recurg la superstiții, pentru că ei se întrețin din ce pot scoate de la credincioși ori persoane caritabile.

²⁾ Păstorul Ortodox, an. VI, pag. 160.

ment IV și V, frații predicatori ¹⁾ *exercitară încă din prima jumătate a secolului XIII, funcția de inchișitori papali în Castilia, Leon și Aragonia* ²⁾, prin urmare totul era condus dela Roma și nu într'un chip oficial, ci ocult. Scormonind trecutul papistășismului vedem, că inchișitiia e organizată chiar la Roma. Așa, papa Urban IV creiă prin bula „Cupientes ut negotium“ dela 2 Noembrie 1262, un post de inchișitor general la Roma, în care numi pe cardinalul Ioan Cajetan Orsini. Papa Paul III înființă „Colegium“ cu șese cardinali. Piu IV, îl organizează, iar Piu V îi dă o putere discrețională, căruia trebuia să i se supună puterea lumească și să denunțe pe eretici. În sfârșit Sixt V (sec. XVI) ridică colegiul inchișitiunii la rangul de congregațiune“ prin care se pune capăt crimelor și ororilor inchișitiunii, care durară aproape patru sute de ani³⁾. Astfel ca urmare a acestei dregătorii papale, se fundă un institut, care înzestrat de papa cu cele mai mari drepturi de putere, avea de scop să apere bis. catolică. Există și azi.

Cum vedem, inchișitiunea, constrângerea, sub o formă mai dulce există și azi; de aceea să nu se surprindă de loc faptul dacă și în vremea de astăzi, clerul catolic umblă tot cu jumătăți de măsuri. Ce însemnează d. ex. secfestrea ortodoxilor, ce le cad în cursă? Ce va să zică închiderea celor 2 călugărițe dela Nămăești, într'o monastire catolică de lângă Constantinopole? Ce rost își are, ducerea victimelor în țările Apusului? Pentru ce au procedat într'un chip neomenos cu surorile Basarabescu din Galați, mi se pare? Acestea toate invederează apucăturile catolicilor, apucăturile unor oameni fără inimă, fără rușine, fără nimic în sfârșit, care pentru a-și satisface nesațiul de averi

¹⁾ Ordinului Dominicanilor, sau frații predicatori, s'a încredințat conducerea inchișitiiei. Imbrăcămintea le era albă.

²⁾ Niște provincii în Spania.

³⁾ După unele izvoare a durat până la 1808 când a desființat-o Napoleon I.

recurg la tot, numai și numai ca să poată confisca averile noilor convertiți. În momentul acesta i-mi vine în minte un caz petrecut acum câțva timp la noi în România. E vorba de un domn căpitan, care își socotea o nepoată a sa, în cea mai deplină siguranță, încredințând-o unui institut catolic; mare i-a fost durerea și revolta sufletească, când a aflat, că d-ra fusese dusă de mult în străinătate într'un alt institut de... educație catolică.

Intristarea d-lui căpitan a fost cu atât mai mare, cu cât emancipata fată cerea acum, pe lângă voia de a rămâne pentru totdeauna printre catolici, și partea sa de moștenire. Nu știu ce s'o fi mai întâmplat cu nefericitul căpitan, căci n'am mai urmărit jurnalele; un lucru rămâne cert și anume, că îndrăsneala catolicească a ajuns la culme în cât nu se sfîesc să facă ravagii chiar în clasa cultă, nu se tem d'a opera ca în codru. Acestea sunt tot apucături inchizitoriale, acestea sunt lucruri amorale; acestea constituiesc negațiunea sigură a Creștinismului, dar afirmațiunea neîndoelnică, că Catholicismul decade văzând cu ochii.

Pentru că a venit vorba de inchizițiune, să ne întoarcem de unde am plecat și scormonind în cenușa fărădelegilor papale să vedem nu cumva mai găsim ceva, favorabil tezei noastre ?!

Au anticipat de mult, dela începutul acestui articol, că inchizițiunea papală constituie un punct negru, între multe altele, din viața satrapiei catolice. Am mers mai departe: am avut chiar îndrăsneala să afirm că inchiziția a recurs la toate mijloacele necreștinești pentru a mântui (?) sufletele credincioșilor catolici. Așa este, o recunosc și papistașii ar putea să mă cheme la răspundere, fie chiar și înaintea unui tribunal inchizitorial, instituit ad-hoc. Am avut în vedere însă, că am de a face cu un cititor, care a auzit sau citit de renumita inchizițiune, și care, în sfârșit, a fost de ajuns să-și reamintească de inchiziție, pen-

tru a-i trece pe dinaintea ochilor minții, tablourile cele mai lugubre, scenele cele mai dramatice din toată mașina inchizițiunei. Poate că aceste rânduri vor cădea și sub privirile altora, care nici n'au auzit de acest cuvânt sau, dacă l'au citit, au rămas tot așa de indiferenți ca pentru orice lucru netrebnic. De aceea e bine să citez un pasagiu, din care se va vedea cum procedau inchizitorii și care erau principiile, normele după care era condusă inchiziția. Iată ce scrie iezuitul *Petra Santa*, a cărui autoritate e recunoscută în Apus: „*La Roma—zice acest iezuit — nu va fi nimeni pedepsit cu moartea pentru prima erezie, dacă el nu este eresiarh (care stăruie în erezie); din contră după ce el a abjurat (lepădat) eresia sa, va fi pedepsit și apoi liberat. Numai aceia, care au căzut din nou în aceeași erezie vor fi condamnați la moarte, însă ei nu vor fi arși de viu, ci mai întâi vor fi sugrumați și apoi arși, în cazul când ei înainte de moarte se vor căi și vor mărturisi rătăcirea lor. Dacă ei rămân neînduplecați, atunci de sigur vor fi arși de viu; dar aceasta să se facă nu din asprime, ci din speranța de a fi opriți în persistența lor și prin mărirea pedepsei să fie intimidați spre a mărturisi dreapta credință*“ ¹⁾ Acum orice comentariu este de prisos, spre a ne convinge, că mijlocul, instrumentul inchizițiunei spre a converti lumea la Creștinism... era tortura, sugrumarea, arderea de viu sau mort, după împrejurări. Ce poate fi mai îngrozitor, ce chin poate fi mai amar de cât de a fi cineva ars de viu! Ce poate fi mai înjositor pentru Romano-Catolicism, de cât a fi întrebuințat mijloacele cele mai sălbatice, pentru propovăduirea învățăturilor dulcelui Iisus! Câtă grozăvie...! Ce durere...! Cât sânge curs'a de pe urmele acestei uneltiri diabolice, care se numește *in-chi-zi-ți-une*. Da! Timp de patru secole, cât s'au comis omorurile cele mai neinchipuie, „spre a se măr-

¹⁾ Păstorul ortodox an. VII op. citat pag. 120.

turisi
horât
toria
acest
chip
noas
și un
indră
ne a
Mai
țină
Cătă
rulu

vre-
mijl
chid
cire
sens
toas
chic
scri
pe
vin
jinu
lua
faț
nul
ma
să
rul

ast
o a

turisi dreapta credință“ (?), constituie pagina cea mai mohorâtă, foaia cea mai tristă, slova cea mai neagră, din istoria decadenței Catolicismului. Așa este, și totuși urmașii acestor torturatori, ai acestor pantere, ai acestor vipere, cu chip de om, mai au cutezanța să se amestece în trebile noastre bisericești !... Mai au nerușinarea să ne atace până și umbrele cele mai sfinte ale erarhilor noștrii ! Mai au îndrăsneala să scoată broșuri în străinătate, prin care să ne arunce discreditul asupra Bisericii părinților noștri ! ¹⁾. Mai cutează să facă biserică unită în București și să întrețină reviste, prin care să ne atace tot ce avem mai sfânt ! Câtă pierzanie de suflet..... câtă rătăcire dela calea adevărului..... câtă decadență în lagărul catolic...!

Poate că, de, mai știi, papistașismul s'a intemeiat pe vre-un citat din sf. Scriptură, ca să introducă, între alte mijloace de propagandă, și pedeapsa cu moartea. Să deschidem deci Noul Testament și să cercetăm. Din nenorocire, pentru sârmanii inchizitori, nu găsim nimic în acest sens. De altfel, s'ar fi zămislit oare în vre-o minte sănătoasă ideea, că Creștinismul ar recomanda așa ceva ? Deschideți întreaga istorie a Bisericii de Răsărit; cercetați scripturile sfinte; priviți la faptele apostolilor; examinați pe însuși Domnul și Mântuitorul nostru și vă veți convinge, că nu există nici-o urmă măcar de probă, în sprijinul principiilor „sfinteii inchizițiuni“. Dacă Mântuitorul a luat odată biciul și a dat, apoi aceasta a făcut-o tocmai față de preoții și leviții, care transformaseră „Casa Domnului“ în casă de negoț. Iisus procedează cu energie tocmai față de acei farisei și cărturari fățarnici, care în loc să fie adevărați conducători și părinți sufletești ai popoului iudeu, n'aveau altă ocupație de cât să se întrebe,

¹⁾ Arhiepiscopul catolic din București, Netzhammer, a seos astfel de broșură la Lipsca, în urma răscoalelor din 1907, prin care o atacă clerul român, cu înverșunare.

când se întâlneau pe la răspântiile ulițelor : „astăzi cu ce mai înșelăm lumea“. Contra acestora, întrebuințează Hristos biciul, iar nici de cum ca mijloc de a-și lăți, între popoare, învățăturile sale. Mântuitorul a avut de multe ori ocazie să vină în contact cu suflete împietrite, cu oameni din care răul nu se putea scoate așa ușor, a avut de luptat cu multe Ane și Caefe și totuși, arma cea mai puternică, sabia cea mai tăietoare i-a fost *cuvântul și fapta bună*. Pretutindeni, ori unde îl găsim pe Domnul: pe mare ca și pe uscat, în temniță ca și în mijlocul poporului, nici într'o parte nu-l vedem făcând uz de vre-un mijloc material pentru a-și răspândi adevărul; iar atunci când a fost prins în grădina Ghetsimani, de pe muntele maslinilor, zice lui Petru, care voia să-l apere cu spada sa: „Petre, bagă sabia ta în teacă, căci toți cei ce scot sabia, de sabie vor muri“.

Atunci cum rămâne cu inchiziția? Din cele arătate mai sus rezultă cu certitudine, că această instituție de origine papală, departe de a fi în spiritul Creștinismului, urmărea alte scopuri... De aci a mai rezultat însă și altceva: a mai rezultat acea ne mai pomenită indignare universală, contra acestei odioase instituții papale, manifestată prin o puzderie de broșuri, și pe care catolicii nu le pot tăgădui, după cum nu pot tăgădui existența inchiziției. *Aceasta este cea mai pipăită dovadă de decadența Catholicismului*, și pe care o dăm în vileag, mai cu seamă azi, când acesta face proces Bisericii române și când, după papistași, singura soluție, pentru restabilirea păcii la noi, ar fi unirea cu Roma?!

ÎNCHEERE

Din câte am spus până acum, se poate convinge și cel mai de pe urmă muritor, că Romano-Catolicismul a fost un pericol continuu pentru toată lumea. Nu numai atât, dar ș'a pricinuit cea mai strașnică lovitură din cauza apucăturilor lui nesăbuite. În scurt Catolicismul decade:

1) Pentru că la 1054, Răsăritul se depărta de biserica Apusului.

2) Pentru că la 1519, peste 150 milioane creștini se depart de Roma, formând confesiunea Protestantismului.

3) Pentru că din sec. XII până în sec. XVI R.-Cat. nemulțumește întreaga lume din Apus, din cauza inchizițiunii.

4) Pentru că în 1906 Francezii dau lovitură de grație Catolicismului, separându-l de stat și luându-le toate averile și imobilele.

5) Pentru că, cu ocazia condamnării lui Ferrer, întreaga presă mondială și meetingurile de protestare au înfierat pe autorii morali ai omorârei, lui și care au fost clerici papistași din Spania.

6) Pentru că, în Germania, Catolicismul e atacat cu vehemență de Protestanți, care iau proporții uriașe acolo. ¹⁾

¹⁾ Actualmente, un grav conflict, s'a ivit între catolici și protestanți. Papa a dat o enciclică prin care atacă Protestantismul, (Universul No. 149/910): „agravarea conflictului dintre Germania și Vatican“.

7) Pentru că, în Anglia, Presbiterianismul nu voește să audă de catolici, pentru care mesagiul de deschidere al corpurilor legiuitoare engleze conține un pasaj contra Catholicismului.

8) Pentru că, în Belgia, însuși regele Albert I a luat poziție hotărâtă contra exclusivismului catolic, oprind a se face Te-Deum la urcarea sa pe tron.

9) Pentru că însuși creștinii catolici culti, recunosc ignoranța clerului catolic.

10) Pentru că corupția a ajuns până și printre clericii vaticanului.

11) Pentru că Catholicismul a fost pricina atâtor războaie religioase.

12) Pentru că Papismul nu s'a identificat cu aspirațiile popoarelor, neformând biserici naționale, ca la noi, ci având o organizație centralizatoare, au recurs la toate felurile de superstiții, pentru strângere de averi.

13) Pentru că superstiția au organizat-o în sistem, patronând-o papa și episcopii papali.

Pentru aceste considerațiuni și multe altele, Catholicismul, nu se mai găsește azi, așezat pe bazele adevăratului Creștinism, și ca atare a decăzut și decade în continuu.

Această stăpânire catolicească nu numai că a păgubit Apusul; nu numai că a păgubit însuși el, dar cu durere trebuie să constătam, că acelaș lucru se întâmplă și în țările Orientului. Dacă le-am lăsa pe celelalte și am veni la noi, apoi cui credeți că se datorește toată criza bisericească de azi, dacă nu catolicilor? Lăsând „Românul Literar“, ne aducem cu toți aminte, că lupta contra Bisericii se incepe mai pe față acum doi ani, prin cele două pamflete „Vestitorul“ și „Bis. Română“ și reușesc să rezeceze pâri atât de grozave contra unui mitropolit, încât acesta demisionând, moare în cele mai mari chinuri sufletești. *Lupta o duc sistematic contra tuturor erarhilor,*

căci tuturor le găsesc pete în soare; pe toți îi ponegresc, pentru ca astfel lumea să-și facă idee — credeau ei — că s'a isprăvit cu Biserica română, și „singura soluție, e introducerea R.-Catholicismului“. Lupta a început și contra actualului Mitropolit primat, ajutați de niște suflete rătăcite. Numărul trădătorilor se mărește, nemulțumiții intră în hora catoliciei șireți, se dau la o parte, și iată că azi asistăm la o sfâșiere, la o luptă surdă și plină de patimă dintre trei aceleiași Biserici, dintre frații aceleiași mame, dintre cetățenii aceleiași țări. Acesta este rezultatul uneltirilor papiste.

Așa au procedat catolicii în alte țări, tot așa fac și la noi. Va vrea Dumnezeu să scăpăm și din această vultoare. Toată nădejdea ne este la Dumnezeu și la patriotismul tuturor Românilor. Biciul lui Dumnezeu ce s'a pogorât pe capul Catholicismului în țările Apusului, de bună seamă, că va cădea ca un trăsnet și în România, asupra celor care s'au depărtat de mult de duhul Creștinismului. Românii vor ști însă, ca în orice împrejurări, să-și facă datoria. Multe au trecut peste capul Românului, dar Cerul a făcut ca să iasă biruitor. Au fost vremuri mai grele, prin care am trecut. Când nu eram siguri de azi pe mâine, nu de existența țării și religiei, dar chiar de existența noastră ca individ. Au fost timpuri când vecinii, strângându-ne așa de tare la piept, era să ne ștergem cu desăvârșire de pe harta Europei. Românul însă s'a luptat cu credință în Dumnezeu și putem fi mândrii, că, azi, trăim într'o *fară liberă și independentă*.

Biserica română și ea a trecut prin vremuri de restriște. De câte ori dușmanul nu s'a năpustit asupra ei! De câte ori nu i-au prins dorul pe catolici, de acest pământ proslăvit! De câte ori n'au încercat să-și întinză mreșile în marea... de aur a României...

Pe de altă parte patriarhul grecesc, de care am de-

prins până către sfârșitul secolului XIX, câte neajunsuri nu ne-au făcut! Câte averi n'a stors din această țărișoară și câte și mai câte. A vrut Dumnezeu iarăși ca la 1885 să dobândim și *autocefalia, independența Bisericii românești*, de când fiind de sine stătătoare, ca biserica de stat își continuă opera izbăvitoare a fiilor ei sufletești. Și azi, când deabia am aruncat de pe grumaji lanțul dezrobirei politice și bisericești; azi, când deabia ne-am desmetecit de vogașul luptelor de tot felul; azi când ne-am așternut la muncă, pe toate tărâmurile; azi, când Statul și Biserica română se plămădesc pe baze noi și temeinice; azi, când o cale dreaptă și sănătoasă vrem să ne croim, Catolicismul și toți instrăinații de lege și neam, voesc să ni se pună în cale. Acesta bagă zăzania în sufletele unor români perduți, voește să ia castanele din foc cu mâna altora; asmută la luptă pe cei fără pic de conștiința națională și bisericească, pentru ca astfel, tocmai în toiul luptei, să se arunce asupra Bisericii, știi ca șoimul pe pradă. Da, aceasta este intenția, ca adică atunci când lupta va fi mai periculoasă, să vină, fie papa fie patriarhul, ca să facă dreptate, după cum se zice că în timpul răscoalelor, Ungurul sta gata la graniță, să intre în țară ca să facă... pace (?). Aceasta nu se va putea niciodată.

Să se știe însă, că atunci, în vechime, mântuirea prin noi n-ea venit, iar azi, nu va veni, de cât tot prin noi înșine. De aceia, timp nu mai este de adăstat și lupta contra Catolicismului trebuie s'o începem, cât mai demn, dar cât mai neîntârziat. *Societățile ortodoxe* înființate la Iași și București, trebuie să-și aibă răsunset și imitare, până în colțurile cele mai depărtate ale țării, pentru ca ceia ce se întâmplă azi, să nu mai fie. De aceia din adâncul inimei strig:

Români! Deschideți-vă ochii și vedeți, că în jur de voi catolicii se dedau, în miez de zi, la faptele cele mai

necuviiocioase. Români și Românce! Luați bine seama că duhurile necurate, lucrările lui Anticrist au început să se lucreze și în uni din frații noștri; pe aceștia căutați să-i convingeți de cărările greșite pe care au apucat, iar pe papistași infierați-i în orice ocazie, după cum se cuvine. Feriți-vă și voi și odraslele voastre de a le da în mâinile institutelor catolice, spre educație. Aduceți-vă aminte, că scopul de capetenie este de a instrăina copilele voastre dela legea strămoșească, dela iubirea de țară. Fiți de pază pururea, căci nu știți când lupul va intra în staul spre a răpi oile.

Români de pretutindenii! Adevărați fii ai țarei, care mai întrețineți în sufletele voastre flacăra Creștinismului, căldura patriotismului, scânteia iubirii de neam și de Biserică, strângeți-vă rândurile, armați-vă sufletește cu toate armele credinței și nădejdei în Dumnezeu, purcedeți la lupta contra dușmanului și fiți incredințați, că în orice cauză mare și sfântă, isbândă va fi a voastră. Pe cei ce de un neam ca noi, care s'au pus în solda R.-Catholicismului, cu știință sau neștiință, cu cuvântul ori cu fapta, direct ori indirect, de bună sau de rea credință, pe aceștia, dacă nu-i veți convinge să se abată din drumul lor cel greșit, dacă nu-i veți face „ca să se întoarcă și să dea mărire lui Dumnezeu“, „ca niște păgâni și vameși“ să vă fie. Câțiva renegați și-au pierdut mințile și cred că a sosit timpul răfuelilor, dar să le spuneți că amar să înșeală. Strigați în lumea largă că domnia Catholicismului și a intriganților n'are ce căuta în România. Arătați și celor neștiutori, că toată iscoada crizei bisericești provine tot de la streini. În sfârșit, explicați-le, că Catholicismul decade din toate punctele de privire și că străinii de neam și de legea strămoșească, n'au ce căuta în țara românească. La luptă deci.... la luptă și Dumnezeu într'ajutor.

S F Â R Ș I T

Biblioteca Centrală
Regională Craiova